

Filozofski fakultet

Odsjek za zapadnoslavenske jezike i književnosti

Katedra za slovački jezik i književnost

Marina Kolesarić

**ANGLIZMI U SLOVAČKOME I HRVATSKOME
NA PRIMJERU TELEVIZIJSKIH EMISIJA**

Diplomski rad

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Martina Grčević

Zagreb, rujan 2018.

Zahvala

Zahvaljujem se svojoj mentorici, dr. sc. Martini Grčević, na svim znanstvenim i stručnim savjetima, volji, strpljenju, razumijevanju i uloženoj trudu koje mi je pružila pri izradi diplomskoga rada.

Zahvaljujem se svojim roditeljima na neizmjerljivoj vjeri i podršci tijekom čitavoga studija.

Zahvaljujem se svim profesorima na Katedri za slovački jezik i književnost koji su mi pomogli u stjecanju znanja te otvorili vrata prema profesionalnom usavršavanju.

I za kraj, zahvaljujem se svojim prijateljima i kolegama, koji su mi svojim prisustvom i potporom studijske dane učinili još ljepšima.

Sažetak rada i ključne riječi

Anglizmi u slovačkome i hrvatskome – na primjeru televizijskih emisija

anglizmi, internacionalizmi, televizija, slovački, hrvatski

Snažan utjecaj globalizacije te razvoj medija svakodnevno ostavlja trag i na jezik. Zbog toga danas svjedočimo sve većem utjecaju engleskoga jezika koji je postao jezik međusobnog razumijevanja, odnosno *lingua franca* 21. stoljeća. Ovim radom htjelo se pokazati koliko se anglizama koristi na državnim i komercijalnim televizijama te postoje li domaći izrazi koji se mogu iskoristiti umjesto njih. U radu su analizirane četiri televizijske emisije – dvije zabavne televizijske emisije, *In magazin* i *Chart Show*, s komercijalnih televizijskih programa *Nova TV* i *Markíza* te dvije informativne televizijske emisije, *Dnevnik HRT-a* i *Správy RTVS* s državnih televizijskih programa *Hrvatska radiotelevizija* i *Rozhlas a televízia Slovenska* u trajanju od ukupno 299 minuta i 6 sekundi te razdoblju od 16. do 18. svibnja 2018. Analizirano je ukupno 2834 stranih riječi. Analizom se pokazalo da je 378 anglizama, što čini 13,34% ukupnog analiziranog korpusa stranih riječi. Veći broj anglizama koristio se u hrvatskim emisijama, dok se veći broj internacionalizama koristio u slovačkim emisijama. Analiza je pokazala da se u zabavnim emisijama koristilo više anglizama, dok se u informativnima koristilo više internacionalizama. U radu su, također, u obliku tablica i lista detaljno prikazani anglizmi i internacionalizmi za koje postoje, odnosno ne postoje istoznačnice. Analiza je pokazala da, iako u oba jezika postoje domaći izrazi, u emisijama se prednost davala anglizmima pri čemu hrvatski mediji ponovno daju veću prednost anglizmima za razliku od slovačkih medija.

Súhrn práce a kľúčové slová

Anglicizmy v slovenskom a chorvátskom jazyku – na príklade televíznych relácií

anglicizmy, internacionalizmy, televízia, slovenský, chorvátsky

Silný vplyv globalizácie a vývoj médií každodenne zanecháva stopy aj na jazyk. Práve preto dnes svedčíme čoraz väčšiemu vplyvu anglického jazyka, ktorý sa stal jazykom vzájomného porozumenia, respektíve *lingua franca* 21. storočia. Touto prácou sa chcelo poukázať na to, aké množstvo anglicizmov sa používa v štátnych a komerčných televíziách a či namiesto nich môžeme použiť domáci výraz. V práci sú analyzované štyri televízne relácie – dve zábavné televízne relácie – *In magazin* a *Chart Show* z komerčných televíznych programov *Nova TV* a *Markíza* a dve informačné televízne relácie – *Dnevnik HRT-a* a *Správy RTVS* zo štátnych televíznych programov *Hrvatska radiotelevizija* a *Rozhlas a televízia Slovenska*, v trvaní celkovo 299 minút a 6 sekúnd, od 16. do 18. mája 2018. Spolu bolo analyzovaných celkom 2834 slov. Analýza ukázala, že z toho 378 bolo anglicizmov, čo predstavuje 13,34% celkového analyzovaného korpusu cudzích slov. Väčší počet anglicizmov sa používal v chorvátskych reláciách, zatiaľ čo sa v slovenských používal väčší počet internacionalizmov. Analýza ukázala, že väčší počet anglicizmov bol použitý v zábavných reláciách, zatiaľ čo v oblasti informačných relácií sa používalo viac internacionalizmov. V tejto práci sú tiež vo forme tabuliek a zoznamov oddelene a podrobne opísané anglicizmy a internacionalizmy, pre ktoré existujú, prípadne neexistujú domáce ekvivalenty. Analýza ukázala, že aj keď v oboch jazykoch existujú domáce výrazy, v reláciách sa uprednostňovalo používanie anglicizmov, pričom sa táto tendencia prejavuje zreteľnejšie v chorvátskych médiách než v slovenských.

Summary and key words

Anglicisms in Slovak and Croatian language – on the example of television shows

anglicism, internationalism, television, Slovak, Croatian

The strong influence of globalization and the development of the media on a daily basis, leaves a trace on language too. That is why nowadays we are witnessing the growing influence of the English language, which has become the language of mutual understanding – a *lingua franca* of the 21st century. This paper was intended to show how many anglicisms are used on state and commercial television, and whether there are domestic expressions that can be used as their alternatives. Therefore, the paper analyzes four television shows – two entertaining television shows, *In magazin* and *Chart Show*, from commercial television programs *Nova TV* and *Markíza*, as well as two informative television shows, *Dnevnik HRT-a* and *Správy RTVS* from the national television programs *Hrvatska radiotelevizija* and *Rozhlás a televízia Slovenska* in a total duration of 299 minutes and 6 seconds in a period between 16th and 18th of May 2018. A total of 2834 foreign words was analyzed. The analysis showed that 378 words were anglicisms, which makes 13.34% of the total analyzed foreign word corpus. A large number of anglicisms was used in Croatian shows, while a greater number of internationalisms was used in Slovak shows. Moreover, the analysis showed that more anglicisms were used in entertainment shows, while on the other hand, more internationalisms were present in informative shows. In this paper, in the form of tables and lists, there is a detailed presentation of anglicisms and internationalisms for which there are no synonyms. Finally, the analysis has shown that, although there are domestic expressions in both languages, the broadcasts were giving an advantage to anglicisms, whereby Croatian media again give greater advantage to anglicisms than the Slovak.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. O jezičnom posuđivanju.....	2
2.1. Globalizacija.....	4
2.2. <i>Lingua franca</i>	5
3. Anglizmi.....	6
3.1. Određenje pojma anglizam.....	6
3.2. Vrste anglizama.....	6
4. Upotreba anglizama u hrvatskome i slovačkome jeziku	7
4.1. Anglizmi u hrvatskome jeziku.....	7
4.2. Anglizmi u slovačkome jeziku	10
5. Novinarsko-publicistički stil	13
6. Analiza korpusa.....	16
6.1. Hrvatski mediji.....	17
6.1.1. <i>In magazin</i>	17
6.1.1.1. Anglizmi u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>In magazin</i>	17
6.1.1.2. Tablični prikaz i popis anglizama u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>In magazin</i>	23
6.1.1.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>In magazin</i> .	25
6.1.2. <i>Dnevnik HRT-a</i>	29
6.1.2.1. Anglizmi u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Dnevnik HRT-a</i>	29
6.1.2.2. Tablični prikaz i popis anglizama u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Dnevnik HRT-a</i> .	32
6.1.2.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Dnevnik HRT-a</i>	34
6.2. Slovački mediji.....	37
6.2.1. <i>Chart Show</i>	37
6.2.1.1. Anglizmi u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>Chart Show</i>	38
6.2.1.1. Tablični prikaz i popis anglizama u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>Chart Show</i>	42
6.2.1.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u zabavnoj televizijskoj emisiji <i>Chart Show</i>	43
6.2.2. <i>Správy RTVS</i>	47
6.2.2.1. Anglizmi u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Správy RTVS</i>	47
6.2.2.1. Tablični prikaz i popis anglizama u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Správy RTVS</i>	49
6.2.2.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u informativnoj televizijskoj emisiji <i>Správy RTVS</i>	50

7. Usporedba rezultata analize korpusa hrvatskih i slovačkih medija	55
7.1. Usporedba zabavnih televizijskih emisija <i>In magazin</i> i <i>Chart Show</i>	55
7.2. Usporedba informativnih emisija <i>Dnevnik HRT-a</i> i <i>Správy RTVS</i>	58
7.3. Usporedba hrvatskih i slovačkih emisija	61
8. Zaključak	63
9. Literatura	66

1. Uvod

Svaki jezik suočava se s jezičnim posuđivanjem, odnosno preuzimanjem određene jezične jedinice iz drugog jezika. U ovome radu sužiti ćemo temu jezičnoga posuđivanja na pojavu anglizama kao riječi ili jezičnih jedinica preuzetih ili prilagođenih iz engleskog u hrvatski i slovački jezik. S obzirom na to da mediji danas imaju veliki utjecaj na jezik, u radu ćemo analizirati učestalost korištenja anglizama na slovačkim televizijskim programima *Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS)* i *Markíza* te hrvatskim televizijskim programima *Hrvatska radiotelevizija (HRT)* i *Nova TV*.

Rad je podijeljen u dva dijela: teorijski i praktični dio. U prvom dijelu dati ćemo uvid u teorijske spoznaje relevantne za daljnju analizu. Nakon određenja pojma jezičnog posuđivanja i utjecaja globalizacije na izmjene u jezičnim sustavima diljem svijeta, definirat ćemo pojam anglizma i njegovih vrsta. U nastavku teorijskog dijela govorit će se o uporabi anglizama u hrvatskome i slovačkome jeziku temeljenih na spoznajama iz literature. Okosnicu korištene literature čine djela Rudolfa Filipovića čiji radovi čine temelj bavljenja anglizmima u hrvatskoj lingvistici. Na kraju teorijskog dijela, dati ćemo pregled osnovnih značajki novinarsko-publicističkoga stila s težištem na televizijsko novinarstvo koje je relevantno za ovaj rad.

U drugom dijelu predstaviti ćemo analizu sadržaja. Kako bismo došli do odgovora na pitanje o učestalosti korištenja anglizama, u radu će se koristiti kontrastivna analiza u hrvatskim i slovačkim televizijskim emisijama. Analizom ćemo obuhvatiti ukupno četiri televizijske emisije od kojih dvije informativnoga te dvije zabavnoga sadržaja. Najprije ćemo analizirati hrvatske medije – informativnu emisiju *Dnevnik HRT-a Hrvatske radiotelevizije* te *In magazin*, emisiju zabavnoga sadržaja *Nove TV*. Zatim slijedi analiza slovačkih medija – informativne emisije *Správy RTVS* televizijskoga programa *Rozhlas a televízia Slovenska* te emisije zabavnoga karaktera *Chart Show* televizije *Markíza*. Nakon analize, slijede usporedbe korištenja anglizama u korpusima zabavnoga sadržaja te korištenje istih u emisijama informativnoga karaktera. Na kraju će se usporediti učestalost korištenja anglizama u hrvatskim i slovačkim televizijskim emisijama.

Usporedbe korpusa dati će odgovor na pitanja koliko se zapravo anglizmi koriste na televiziji, u kojoj državi su zastupljeniji te kakav je omjer korištenja anglizama između emisija informativnoga i zabavnoga sadržaja.

2. O jezičnom posuđivanju

Jedan od najvažnijih radova o jezičnom posuđivanju u hrvatskom jezikoslovlju je *Teorija jezika u kontaktu* Rudolfa Filipovića iz 1986. godine, stoga će nam ova knjiga poslužiti kao glavna literatura u nastavku poglavlja.

Prema Filipoviću (1986: 19) o jezičnom posuđivanju i njegovim inačicama počelo se raspravljati još u 18. stoljeću kada se javljaju i prvi termini *jezično miješanje* i *miješani jezici*. Među prvim poznatijim lingvistima koji su se bavili ovim pitanjem bili su Ernst Windisch i Hermann Paul. Ernst Windisch (1897; prema Filipović 1986: 21) kao glavne čimbenike koji utječu na status posuđenice u jeziku primaocu navodi korištenje izraza koji su trenutno moderni i moguća jača izražajnost posuđene riječi. Tako zaključuje da ne postoji kulturni jezik bez stranih elemenata jer posuđenice odražavaju dio povijesti jednog naroda i njegova jezika.

S druge strane Hermann Paul (1886; prema Filipović 1986: 22) bio je jedan od prvih lingvista koji je razvio načela posuđivanja. U prvom slučaju, jedan jezik utječe na drugi ako drugi jezik prima strani materijal i ako se njegov vlastiti jezični materijal oblikuje prema stranim uzorima. U drugom slučaju, lingvističko posuđivanje, kao i kod Ernsta Windischa, može biti rezultat potrebe i mode. Stranu riječ u jezik unose govornici tog jezika koji su naučili strani jezik, a oblik te riječi bit će nužno izmijenjen zamjenom glasova. S obzirom na izmjenu, riječ se širi te ju preuzimaju i oni govornici jezika primatelja koji ne znaju strani jezik davatelj. Preuzeta riječ širi se spontano jer je govornik upotrebljava da bi u određenom trenutku omogućio priopćavanje. Posuđenica ulazi u redovitu upotrebu tek kad je spontano i često upotrebljavaju razni govornici jezika primatelja.

Prema Batesu Hofferu (2002: 2) jedan od najvažnijih autora koji se bavio temom jezičnog posuđivanja je Einer Haugen. Njegov rad sažima istraživanja objavljena prije njega, ali i potvrđuje sva kasnija istraživanja na ovu temu. Einer Haugen zaključuje da se pri korištenju jezičnih oblika iz dva jezika ne radi o nasumičnom miješanju, već o želji govornika da u određenom trenutku iskoristi posuđenicu ili stranu riječ. Ovakvo ponašanje zove se prebacivanje jezičnog koda (*codeswitching*). Posuđivanje definira kao „pokušaj reprodukcije uzoraka iz jednog jezika u drugi“ (1950: 212).

Uz Einera Haugena, Bates Hoffer (2002: 7) ističe i Uriela Weinreicha koji u svojem kapitalnom djelu *Languages in Contact* (1953) prikazuje utjecaj jednog jezika na drugi. Uriel

Weinreich se u svojim istraživanjima dotiče teme bilingvizma te posuđenice promatra kroz prizmu istih. Kao primjer navodi interferenciju ili „devijaciju od normi nekog jezika“ (1953; prema Hoffer 2002). Ona uključuje preuređenje lingvističkih sustava fonologije, vokabulara, morfologije i sintakse, a ne samo dodavanje elemenata. Ovdje govorimo o dva osnovna područja proučavanja: jezik nasuprot psihološkoga i socio-kulturnoga okvira jezika, odnosno govorimo o kulturološkom kontaktu.

Iz suvremenog razdoblja možemo istaknuti dvije definicije jezičnoga posuđivanja. Anja Nikolić-Hoyt (2005: 9) jezično posuđivanje definira kroz prizmu prilagodbe na različitim jezičnim razinama:

Proces jezičnog posuđivanja započinje transferom modela iz jezika davatelja u jezik primatelj. U procesu integracije strana se riječ, tj. model prilagođava sustavu jezika primatelja na različitim jezičnim razinama zadobivajući status posuđenice, tj. replike.

Autorice Marija Turk i Maja Opašić (2008: 80) govore o tome da u pravilu, u procesu jezičnog posuđivanja govorimo o dvjema suprotnim tendencijama: potrebi da se imenuje novi koncept i opiranjem prema posuđenim stranim riječima, pri čemu se druga struja naziva jezični purizam.

Iz svega navedenog vidljivo je da različiti autori ne koriste iste termine za jezično posuđivanje. Također, premda naizgled različite definicije koje su se kroz povijest nadograđivale, u konačnici se svode na određivanje jezičnog posuđivanja kao prijenos modela jezika davatelja u jezik primatelj zbog nedostatka postojanja određenoga elementa (najčešće zbog kulturološke razlike) pri čemu se odvija relevantna jezična prilagodba. U novijim definicijama jezičnog posuđivanja uvodi se i termin jezični purizam kao primjer krajnje suprotne tendencije.

2.1. Globalizacija

Globalizacija je glavni razlog zbog kojega se engleski jezik masovno proširio i utječe na druge jezike, što, između ostaloga, potvrđuju, i mnoga jezikoslovna istraživanja. Tako Milica Mihaljević (2003) tvrdi da velik utjecaj na sve jezike ima pojava interneta. Jezik interneta isključivo je engleski pa se čak nagađalo o tome kako će internet istisnuti sve ostale jezike.

Engleski jezik postao je jezik današnjice, odnosno univerzalno sredstvo komunikacije. Anja Nikolić-Hoyt (2005: 204) objašnjava kako je masovno preuzimanje engleskih elemenata u hrvatski (i druge jezike) usko povezano s porastom broja govornika engleskoga kao stranoga jezika na globalnoj razini kao i s prestižnošću (angloameričkoga) engleskoga jezika i kulture.

Anita Runjić-Stoilova i Anamarija Pandža (2010) razlog vide u tome što, s obzirom na to da danas živimo brzo, tako i komuniciramo brzo. Iz želje za što većom konkurentnošću na globalnom tržištu gdje je brzina objavljivanja informacija ključan čimbenik, u poslovnom svijetu i u medijima praksa je da se novi termini ne prevode, već se neprilagođeni pojavljuju u javnosti.

Branka Drljača Margić (2010: 111) navodi kako su većinski nositelji suvremene jezične situacije mladi ljudi. Upravo su oni ujedno i najveći korisnici američkih i engleskih proizvoda, bilo u materijalnom obliku ili virtualno. Upotreba engleskoga približava mlade svijetu, odašilje poruku o njihovoj identitetu, mladosti, društvenoj i supkulturalnoj pripadnosti, upućenosti u suvremena tehnološka zbivanja i slično.

Konačno, iz navedene literature vidljivo je da globalizacija na različite načine utječe na širenje engleskoga jezika. S jedne strane, radi se o globalnom fenomenu do kojega dolazi zbog ubrzanoga načina života, dok s druge strane razloge njegovoga širenja možemo potražiti i u samom (prestižnom) statusu engleskoga jezika i kulture.

2.2. *Lingua franca*

Kako bi se olakšala komunikacija između naroda koji imaju različite materinske jezike, u povijesti se morao odrediti status tzv. *lingua franca* jezika sporazumijevanja. Ovaj status nekoć je pripadao latinskome jeziku, međutim brojni autori potvrđuju kako je danas engleski zaslužio taj status.

Júlia Oravcová (1994) u svojem članku proučava rad autora devet studija, priznatih sociolingvista i stručnjaka za komunikaciju, koji su na temelju empirijskih istraživanja dali sliku tadašnje situacije engleskoga jezika u Europi. Na pitanje hoće li engleski biti zajedničko sredstvo komuniciranja, odnosno tzv. *lingua franca*, ili pak jedini radni jezik europskih političkih, gospodarskih i drugih skupina, zaključuje da je engleski jezik budućnosti i da će on biti osnovno sredstvo interkulturalne komunikacije.

Do sličnoga zaključka dolaze i Martin Ološtiak i suradnici (2006) koji navode dva razloga zbog kojih smatraju da je engleski dobio status *lingua franca* koji je nekoć uživao latinski jezik. Kao prvi navode se povijesni razlozi. Širenje engleskoga jezika bilo je spojeno s kolonijalnim širenjem britanskoga kraljevstva. Ova težnja uzela je još veći zamah u 20. stoljeću u vrijeme svjetskih ratova. Drugi razlog zbog kojeg autori engleski nazivaju *lingua franca* jest taj što je zahvaljujući dugoročnom znanstveno-tehničkom napretku anglofoni dio sjevernoameričkoga kontinenta spontano stvarao nove nazive za otkrića u području znanosti, tehnologije i ekonomije. Jezik se razvijao u ritmu navedenih društvenih promjena pri čemu je poslužio kao inspiracija i ostalim jezicima svijeta.

O statusu engleskoga kao *lingua franca* jezika bavila se i Jennifer Jenkins koja u knjizi *English as a lingua franca: Attitude and Identity* (2007: 1) navodi kako se tradicionalno problem nerazumijevanja rješavao nastajanjem takozvanih *lingua franca*, zajedničkih jezika ili pidžina, no oni su se koristili na određenim zemljopisno manjim i ograničenim područjima, primjerice za sporazumijevanje nekoliko etničkih skupina na području jedne zemlje. Pojam *lingua franca* odnosi se, dakle, na jezik koji je odabran za sporazumijevanje govornika kojima je taj jezik drugi jezik. Međutim, on uglavnom dobiva karakteristike materinskoga jezika, pa čak i dijalekta govornika, te ga treba razlikovati od engleskoga jezika kojim se koriste govornici kojima je on materinski, od engleskoga koji se kao strani jezik uči u školama, te od različitih lokalnih varijeteta engleskoga jezika, tzv. „*world Englishes*“.

3. Anglizmi

3.1. Određenje pojma anglizam

Jezik je sustav u koji svakodnevno ulaze nove riječi. Onda kada se ukaže potreba za tim, tvori se nova riječ za određeni predmet ili pojavu. Međutim, proces tvorbe riječi, njezinoga prilagođavanja i prihvaćanja u govoru može biti iznimno dug, a nove riječi u današnje vrijeme trebaju nam brzo, stoga ni ne čudi trend posuđivanja riječi, posebice iz engleskoga jezika koji je zastupljen u svim sferama života.

Rudolf Filipović (1990: 16) anglizam definira kao „svaku riječ preuzetu iz engleskog jezika koja označava predmet, ideju ili pojam kao dio engleske civilizacije“. Prema toj definiciji, anglizmima se smatraju sve posuđenice kojima je engleski izvorni jezik, posuđenice koje su preuzete iz engleskoga te one koje označavaju pojmove i predmete engleskoga podrijetla, kao i one pojmove i predmete koji su dio života i materijalne kulture Engleske i Amerike (Filipović, 1990: 17).

Od slovačkih autora valja istaknuti definiciju lingvista Jozefa Mistríka (1993: 65) prema kojoj je anglizam „jezični element (riječ, izraz, sintaktička konstrukcija i slično) koji je posuđen iz engleskoga jezika“¹.

3.2. Vrste anglizama

S obzirom na količinu država i područja na kojima se komunikacija odvija na engleskom jeziku, ne čudi da se i anglizmi međusobno razlikuju te prema tim razlikama dijele u određene skupine. U ovom radu koristit ćemo se podjelom Rudolfa Filipovića.

Rudolf Filipović (1990) posuđenice engleskih riječi dijeli na dvije velike skupine. Prvu skupinu čine riječi preuzete iz engleskoga jezika koje su prilagođene prema sustavu hrvatskoga ili srpskoga jezika i ponašaju se kao domaće riječi. To su anglicizmi, odnosno anglizmi. Među anglizme uvrštavamo još jednu skupinu riječi nastalih u Velikoj Britaniji ili Sjedinjenim Američkim Državama. To su riječi, tehnički termini, kojima se imenuju pronalasci ili znanstvena otkrića i dostignuća britanskih ili američkih znanstvenika iz različitih grana znanosti. Po svome obliku one su izvedene od latinskih ili grčkih riječi i

¹ „jazykový prvok (slovo, výraz, syntaktická konštrukcia ap.) vypožičaný z angličtiny.“

prilagođene tako da se uklapaju u sustav engleskoga jezika. One se po svojoj velikoj rasprostranjenosti u mnogim jezicima mogu nazvati *internacionalizmima*. Detaljnijom analizom, anglizmi se mogu rastaviti i na *briticizme* (anglizmi koji su dio britanske civilizacije) i *amerikanizme* (anglizmi koji su dio američke civilizacije). Navedeni se termini rijetko javljaju, najčešće se za oba termina upotrebljava *anglizam*. Rudolf Filipović navodi i termine *kanadijanizam* i *novozelandizam*.

Druga se skupina sastoji od riječi ili izraza koje se čine identičnima riječima iz prve skupine jer su sastavljene od elemenata engleskoga podrijetla, ali cjelina koju čine nije preuzeta iz engleskoga jer u njemu i ne postoji. Te se nove riječi ili izrazi zovu *sekundarni anglicizmi* ili *pseudoanglicizmi*. Pseudoanglicizmi se u jeziku primaocu formiraju na nekoliko načina. Prvi način je kompozicijom gdje se anglizam spaja s riječi *man* (gol = golman). Drugi način je derivacijom tako da se anglizmu dodaje engleski sufiks (-er, -ist...), npr. džezzer, vaterpolist. Treći je način elipsom, odnosno, ispuštanjem sufiksa (-ing) ili kojeg drugog dijela anglizma, npr. boxing = boks. Vesna Muhvić-Dimanovski (2005: 47) naglašava kako pseudoanglizmi nisu riječi preuzete iz engleskoga jezika jer ne postoje kao model u stranom jeziku, nego se posve slobodno oblikuju u nekom drugom jeziku.

4. Upotreba anglizama u hrvatskome i slovačkome jeziku

Uvođenje stranih riječi i izraza u jezik česta je tema brojnih radova i članaka različitih autora koji neprestano pokušavaju odgovoriti na pitanje zašto dolazi do jezičnoga posuđivanja i je li ono nužno. Prije nego što prikazemo situaciju korištenja anglizama u slovačkim i hrvatskim medijima u analizi, dat ćemo sliku trenutnoga stanja u Hrvatskoj i Slovačkoj kako bismo vidjeli podudaraju li se rezultati naše analize s rezultatima autora koji će se spomenuti u nastavku.

4.1. Anglizmi u hrvatskome jeziku

Kada govorimo o utjecaju drugih jezika, prema Aniti Runjić-Stoilovoj i Anamariji Pandži (2010) hrvatski jezik bio je najviše pod utjecajem mađarskoga, njemačkoga, talijanskoga i francuskoga. Danas je utjecaj engleskoga jezika golem, ne samo u hrvatskome, već i drugim jezicima.

Istražujući usvajanje anglizama *hardware* i *software* u hrvatskome, slovačkome, češkome i ruskome jeziku, Martina Grčević (2012) zaključuje da postoje podudarnosti i razlike na normativnoj razini i u jezičnoj praksi. U svim se jezicima preuzimanje tih anglizama odvija bez jezika posrednika u isto vrijeme. Do 90-ih godina navode se samo u rječnicima stranih riječi, odnosno u dvojezičnim (engleskim) rječnicima, a od 90-ih godina počinju se bilježiti i u jednojezičnim rječnicima pojedinih standardnih jezika. Prvi put bilježe se u hrvatskom jednojezičniku, i to u *Rječniku hrvatskog jezika* Vladimira Anića iz 1991. U svim istraženim jezicima postaju dijelom neutralnoga jezičnog blaga, osim u ruskom. Ruski jednojezičnici obično ih ne navode, a ako da, označavaju ih kao žargonizme. Umjesto njih upotrebljavaju se većinom njihove ruske istovrijednice ili drugi internacionalizmi. Dok se na fonološkoj i morfološkoj (kao i derivacijskoj) razini *hardware* i *software* na sličan način prilagođuju jezičnim sustavima, na pravopisnoj postoje razlike između jezika, npr. u češkome fonološka prilagodba ne prenosi se na pravopisnu razinu te se pišu na izvorni način. Većina hrvatskih normativnih djela slaže se u prihvaćanju pravopisno prilagođenih inačica obaju anglizama.

Problem odnosa hrvatske norme i anglizama možemo sažeti u četiri točke u skladu s načelima koje opisuje Milica Mihaljević (1998: 340). Ako je to moguće, anglizme treba zamijeniti odgovarajućim hrvatskim riječima ili kad to nije moguće internacionalizmima latinskoga podrijetla. U slučaju da se anglizam ne može zamijeniti domaćom riječju ni internacionalizmom latinskoga ili grčkoga podrijetla te ako se uklapa u hrvatski jezični sustav, piše se fonetizirano prema engleskom izgovoru, npr. „diler“, „roker“, a zatim se od tih anglizama tvore izvedenice prema hrvatskim tvorbenim pravilima („dilerov“, „rokerica“). Konačno, u nekim slučajevima izvorno pisanu englesku riječ možemo pronaći u hrvatskom tekstu, ali tada riječ treba biti pisana kurzivom.

Anja Nikolić Hoyt (2005: 180) navodi i postojanje tzv. „citatnih ad hoc posuđenica“ te predviđa da će se u hrvatskom jeziku zadržati sloj neuključenih riječi ili riječi stvorenih od elemenata prestižnoga engleskoga koje ne postoje kao takve u engleskom jeziku.

Kada govorimo o problemima u hrvatskim medijima, jezikoslovke Lana Hudeček i Milica Mihaljević zaključuju da se danas sve češće posve neprilagođene engleske riječi nalaze u hrvatskim tekstovima, a problem je posebno uočljiv u medijima (2009: 107). Kao razloge spominju lijenost, neznanje, konformizam, modu, snobizam i globalizaciju. Rezultati

istraživanja koje je provela Branka Drljača Margić (2011) potvrdili su da čak 71% prosječnih hrvatskih gledatelja ne razumije hrvatsko-engleske rečenice u medijima.

Prema Hrvatskom jezičnom savjetniku skupine autora (1999: 282), riječi stranoga podrijetla u hrvatski se jezik prihvaćaju prema sljedećim načelima:

1. Kada je to moguće, riječ stranoga podrijetla dobro je zamijeniti istoznačnom domaćom riječju, primjerice anglizme *shopping*, *look*, *event*, *party*, *report* valja zamijeniti hrvatskim istovrijednicama „kupovina“, „izgled“, „događaj“, „zabava/tulum“, „izvješće“;
2. Ako se već mora prihvatiti riječ stranoga podrijetla, bolje je prihvatiti usvojenicu nego prilagođenicu, a prilagođenice je bolje prihvatiti nego tuđice. Stoga je bolje upotrijebiti tuđicu „seksi“ nego tuđu (stranu) riječ *sexy* kao što je bolje upotrijebiti prilagođenicu „stil“ umjesto tuđe riječi *style*;
3. Ako se prihvaća riječ stranoga podrijetla, treba nastojati da se prihvati u liku načinjenom prema latinskom ili grčkom, a ne prema engleskom, njemačkom, francuskom itd.;
4. Ako postoji samo izbor između dviju tuđica, prednost ima ona koja je manje obilježena kao tuđica;
5. Prihvaćenu prilagođenicu nećemo potiskivati svojom riječju, primjerice u hrvatskom jeziku supostoji prilagođenica *printer* i hrvatska zamjena *pisač*;
6. Za tuđice koje se teško prilagođavaju hrvatskome glasovnom sustavu treba nastojati pronaći zamjenu, npr. tuđicu *fajl* treba zamijeniti „datotekom“, a *šoping* „kupovinom“;
7. Ako se već posuđuje iz stranoga jezika, treba posuditi samo osnovnu stranu riječ, a ne cijelu njezinu porodicu što bi značilo da od posuđenice treba hrvatskim afiksima tvoriti nove riječi, a ne preuzimati ih iz stranog jezika tvorene po pravilima toga jezika, npr. pridjev od prilagođenice „stres“ (engl. *stress*) tvoriti će se hrvatskim sufiksom –an (stresan), a ne preuzimati iz engleskoga jezika (*stressfull*).

Za kraj, valja spomenuti vrste prilagodbe posuđenica normi hrvatskoga standardnog jezika, a postoje četiri vrste takve prilagodbe (Frančić i sur. 2005: 209):

1. slovopisna i pravopisna prilagodba odnosi se na zamjenu „grafema koji ne postoje u hrvatskom jeziku najbližim postojećim grafemima“, primjerice: engl. *show* > hrv. „šou“ (suglasnički skup *sh* netipičan za hrvatski jezik zamjenjuje se suglasnikom *š*

koji mu je blizak po zvučnosti, a grafem *w* koji ne postoji u hrvatskom sustavu mijenja se u samoglasnik *u*);

2. fonološka prilagodba koja uključuje i onu naglasnu, npr. engl. *pilot* > hrv. „pìlot“;
3. morfološka prilagodba uključuje dodavanje hrvatskih nastavaka kako bi se posuđenica uklopila u hrvatski jezični inventar, primjerice: engl. *collection* > hrv. „kolekcija“ (ovdje je došlo i do grafijske i pravopisne prilagodbe: *c* → *k*; *ll* → *l*, ali i do morfološke prilagodbe jer je dodan hrvatski sufiks *-ija*);
4. značenjska prilagodba označava da „riječ dobiva šire ili uže značenje“, npr. engl. *game* označava „igru“ općenito, a značenje mu varira i ovisno o kontekstu pa može označavati i utakmicu dok hrv. „gem“ označava samo igru u tenisu;
5. izvorna engleska riječ.

4.2. Anglizmi u slovačkome jeziku

Proučavanjem razvoja stručnoga slovačkog rječnika, može se vidjeti da je njegova glavna crta internacionalizacija – sve manje se tvore specifični narodni termini, a sve više se teži preuzimanju riječi iz stranih jezika ili se te riječi doslovno prevode. Taj se proces razvija posebice u stručnom izražavanju. Danas, kada se jezik ne zatvara tako strogo do svog uskog okvira, već zahvaljujući brojnim komunikacijskim kanalima postaje dostupan društvu, proces internacionalizacije postaje standardno obilježje razvoja narodnoga jezika (Horecký, 1982).

Júlia Oravcová (1994) bavi se pitanjima znači li poznavanje drugog jezika ujedno i interferenciju s materinskim jezikom. Prema autorici, jedna je stvar savladati engleski jezik, a potpuno druga komunicirati na engleskom ili koristiti engleske izraze samo zato što su trenutno u modi. Autorica navodi kako se u slovačkom pojavio nalet anglizama u područjima ekonomije, trgovinskoga gospodarstva i bankarstva. Nova društvena situacija zahtjeva stvaranje novih izraza i imena, a oni se uglavnom preuzimaju iz engleskoga. Nove nazive ne koriste samo stručnjaci u uzajamnoj komunikaciji, već oni ulaze i u javni govor, kroz novine, radio i televiziju, a dolaze do šireg opsega korisnika jezika. Stručni termini, uglavnom internacionalizmi, neizbježni su u uvjetima međunarodne ekonomske i kulturne integracije. U svojem radu Júlia Oravcová (1994), slično kao i hrvatski jezičari, zaključuje da uvođenje anglizama doprinosi stvaranju kvalitetne međunarodne komunikacije te razvoju rječnika jezika primatelja, međutim to ne bi trebalo biti opravdanje za njihovo nefunkcionalno prečesto

korištenje ili korištenje engleskih termina u slučajevima kada u jeziku postoji domaći termin koji se koristi. Autorica u članku tako upućuje na bezrazložno korištenje anglizama u slovačkom koje je izraz nekulturnosti korisnika jezika.

Slično njoj, Matej Považaj (2009) navodi da pažljivim praćenjem javnih ili komercijalnih elektroničkih medija, koji imaju neupitan utjecaj na jezičnu kulturu široke javnosti, možemo primijetiti nepoštivanje osnove jezične kulture, forme književnoga jezika i kodifikacije. Pritom uzima u obzir da neki tipovi emisija mogu koristiti sredstva iz različitih područja jezika, odnosno ne samo književni oblik, već i neknjiževni oblik kao što je *slang*. Međutim, postoje vrste emisija u kojima bi se trebao koristiti isključivo književni oblik narodnoga jezika, tj. književni slovački, u stilski neutralnom obliku. U takve emisije ulaze sve emisije s oblikom vijesti i publicističke emisije, informacije o programu ili o vremenu, ali i mnoge druge emisije, posebice naučne, obrazovne itd.

Kako bi pobliže objasnio zašto dolazi do uvođenja anglizama, Juraj Dolník (2003) predlaže pojmove ekstrakomunikacijsko i komunikacijsko razmišljanje. Prvo se odnosi na poziciju govornika jezika i njegove komunikacije. Iz te pozicije traže se argumenti za toleriranje uvođenja stranih izraza u manje objektivnoj situaciji, odnosno u takvoj situaciji koja ne odgovara objektivnim jezičnim potrebama društva jer određeni izraz postoji u jeziku primatelju. Drugi tip razmišljanja promatra se sa suprotnog stajališta, odnosno s pozicije korisnika jezika koji je dan u komunikacijski proces i koji rješava konkretne komunikacijske zadatke. Razmišljanje iz te pozicije orijentira se na shvaćanje jezičnoga ponašanja komunikatora u odnosu na posuđeni izraz pri čemu se uključuje i utjecaj ekstrakomunikacijskoga razmišljanja.

Kao u hrvatskom, i u slovačkom su u prošlosti izvori širenja rječnika prvenstveno bili latinski, mađarski, ruski, francuski, engleski, španjolski i talijanski. Danas je to uglavnom engleski čije je preuzimanje prema Mateju Považaju (2009) opravdano ako uzimamo one riječi i izraze koji su nam objektivno zbilja nužni. U pravilu se preuzimaju riječi i termini kako bi se dali nazivi novim stvarima ili pojavama, koji se do sada nisu poznavali te za koje shodno tome u slovačkome ne postoje odgovarajući izrazi. U slučaju kada se određeni pojam u slovačkome može samo opisati, a u drugom jeziku postoji jedan izraz za isti termin, tada je zbog jednostavnosti opravdano preuzeti tu riječ. Međutim, nije primjereno preuzimati riječi stranoga jezika onda kada u slovačkome postoje već ustaljeni izrazi koji su funkcionalni. Ne

postoji racionalni razlog u slučajevima kada se na primjer umjesto slovačke riječi „povratak“ („návrát“) ista zamijeni izrazom *comeback*.

S druge strane, Mária Šimková (1999: 293) upozorava da se u Slovačkoj danas govori o dva ekstrema: naporima da strane riječi nasilno zauzmu položaj u jeziku na uštrb postojećega domaćeg naziva (tzv. beskonačna internacionalizacija – *bezbrehá internacionalizácia*) i drugi ekstrem – bezrazložno opiranje domaćega jezičnog sredstva nasuprot internacionalnom ili tuđem. Napetost između ova dva pola jedan je od izvora neprekidne dinamike u jeziku kao odraz dinamike u razvoju društva. S jedne strane ovdje će biti težnja k intelektualizaciji i profesionalizaciji cijeloga života i komunikacije o njemu, no s druge strane uvijek će biti oni koji će braniti čistoću jezika, oni koji nastoje očuvati njegov izvorni oblik.

U uvodnim poglavljima KSSJ 3 (1997) o ovoj problematici nailazimo da je prema pravopisu preuzetih riječi tendencija pisati ih onako kako se izgovaraju. U rječniku se pri tome razlikuju tri stupnja.

a) Navodi se samo prilagođeni domaći oblik: „džez“, „Menčester“, „džem“. Tako je to kod preuzetih riječi kod kojih originalni pravopisni oblik više ne postoji i njegovo korištenje se kvalificira kao greška (*jazz, Manchester, jam*).

b) Uz prilagođeni domaći oblik navodi se i izvorni pravopis: „tím“, pôv. pís. *team*; „bekhend“, pôv. pís. *backhand*. Nalazimo to kod onih riječi kod kojih se proces pravopisnoga prilagođavanja već nastavio, ali se jasno osjeti podrijetlo riječi (obično je to kod novijih internacionalizama). Kada govorimo o domaćem obliku, strana riječ navodi se običnim tipom pisma: *team* → „tím“.

c) Riječi se navode kao pravopisne varijante: *rock*, „rok“; *chunta*, „junta“. Takav postupak dozvolio se kada se u pravopisu javilo variranje. Redoslijed riječi mora odgovarati stupnju prilagođavanja.

5. Novinarsko-publicistički stil

Prema autoricama Lani Hudeček i Milici Mihaljević (2009) osnovne su značajke standardnoga jezika autonomnost, svjesna normiranost, stabilnost u prostoru, elastična stabilnost u vremenu i višefunkcionalnost. Višefunkcionalnost znači da se jezik može podijeliti na više funkcionalnih stilova. To znači da je njegova funkcija višestruka te da je on jezik književnosti, jednako kao jezik ureda, novina, medija, znanosti, jezik koji podmiruje potrebe za svakodnevnim govorom i pisanom komunikacijom te da se u skladu s tim funkcijama raslojava na funkcionalne stilove. Najvažniji su funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnog jezika:

- književnoumjetnički funkcionalni stil
- razgovorni funkcionalni stil
- publicistički funkcionalni stil
- administrativni funkcionalni stil
- znanstveni funkcionalni stil

Funkcionalni se stilovi standardnoga jezika međusobno razlikuju po odnosu prema normi, tj. po stupnju dopuštene individualnosti. Što je odnos prema normi obavezniji, manji je stupanj dopuštene individualnosti. Funkcionalni stil koji susrećemo u medijima obično se naziva publicističkim ili novinarskim funkcionalnim stilom. To je stil javnog priopćavanja kojim se služe novinari i publicisti pišući tekstove za dnevne novine, časopise i ostale tiskovine.

Novinarsko-publicistički (žurnalistički) stil najsloženiji je funkcionalni stil (hrvatskoga) standardnoga jezika. Neki novinarstvo razlikuju od publicistike. Novinarstvo smatraju pisanjem i izdvajanjem dnevnih i periodičnih novina, a publicistiku tiskanim materijalom aktualnoga kulturnog, književnog i društveno-političkog života u dnevnim i periodičnim listovima, časopisima i zasebnim tiskovinama. Novinarstvo međutim nije samo područje pisane, nego i područje slušane i područje gledane aktualne informacije. Ono, dakle, uključuje novine, radio, televiziju i internet. Zato je najbolje sve obuhvatiti pojmom „novinarsko-publicistički stil (standardnog jezika)“ (Silić, 2006). Takav stil, ostvaren u govornom mediju (jezik radija i televizije) bliži je općem standardu od književnoumjetničkoga i razgovornoga stila, ali je slobodniji od administrativnoga i

znanstvenoga stila. To je složeni funkcionalni stil koji se dijeli na niz podstilova s obzirom na medij kojim se komunikacija odvija te s obzirom na karakter određenoga teksta ili emisije.

Branko Tošović (1988) bavi se pojmom publicistike te zaključuje da ona zahtjeva određeni stil izražavanja. Zbog činjenice da je informacija koja se objavljuje namijenjena širokom krugu primatelja, stil treba u dostupnom, razumljivom obliku predstaviti sadržaj. Publicistiku dijeli na veliki broj žanrova – pismenih (novinska informacija, članak, komentar, pregled, pismo, pamflet, polemika i slično) i usmenih (javni nastup, govor, referat, razgovor). Publicistički funkcionalni stil dijeli na dva osnovna vida: novinarski i monografsko-publicistički. U okviru prvog izdvaja se novinarski i novinski (pod)stil. Prve predstavlja jezički izraz novinara i onih koji se bave novinarstvom, a drugi način pisanja u novinama i časopisima. Ovaj posljednji ulazi u sustav medijskog kvadrata koji još čini stil radio-emisija (vrsta jezika koja se realizira na radiju), stil televizijskih emisija (forma izražavanja na televiziji) i stil dokumentarnih filmova. Publicistički stil ima osnovni i dopunski način ostvarivanja. Pismeni oblik je karakterističan za tisak, usmeni za radio, a pismeno-usmeni za televiziju i dokumentarnu kinematografiju. U publicističkom stilu je zastupljena monološka i dijaloška forma, odnosno jednosmjerna i dvosmjerna komunikacija. Simpleksna veza je predstavljena u informativnim žanrovima, a dupleksna u intervjuima razgovorima, anketama i slično. Osnovna funkcija ovog stila je informativna, druga perlokutivna, točnije agitaciono-propagandna koja posebno dolazi do izražaja u političkim komentarima i analizama. Obje su dio komunikativne funkcije. Pojedini podstilovi i žanrovi imaju posebne podfunkcije. Jedna od njih je razonoda (Vasiljeva, 1982: 26; prema Tošović, 1988), koja se realizira u lakim, ugodnim tekstovima za čitanje, u radio-emisijama za dobro raspoloženje, na televizijskim kontakt-emisijama i u kvizovima. Televizija ima složen semantički kod sastavljen od prirodnojezičnoga, zvukovnoga i slikovnoga koda. Na njoj se manje koristi pisani tekst, a više živi govor, manje ima čitanja, a više spontanog izražavanja. Tako dolazi do spoja jezičkih, zvukovnih i slikovnih signala, što posebno dolazi do izražaja u informativnim emisijama.

Jasno je npr. da stil neće biti isti u vijestima i u zabavnoj emisiji. Analiza mora uzeti u obzir i različite društvene uloge masovnih medija: informiranje, interpretiranje, povezivanje, socijalizaciju, zabavu. Publicistički funkcionalni stil pokazuje živost i aktualnost, norma se u njemu najbolje ovjerava, ali i najlakše razara. U njemu se također najbolje primjećuje ono što je u normi upitno. On je filter kroz koji mnoge značajke razgovornoga stila postupno ulaze u općeobvezatni standard. Značajka je toga stila jezična živost i težnja ovjerenosti upotrebljenih jezičnih elemenata jer treba prenijeti jasnu i razumljivu obavijest. Novinari i publicisti morali

bi upotrebljavati jezik usklađen sa zahtjevima standardnojezičnih normi i biti svjesni odgovornosti koja je posljedica činjenice da čitatelji, slušatelji i gledatelji svakodnevno prate njihov jezik i da mnogi od njih tako oblikuju jezičnu svijest. Osim poštivanja općejezičnih norma, novinar mora poštivati i norme pojedinih žanrova koji se ostvaruju unutar publicističkog stila standardnoga jezika (Hudeček i Mihaljević, 2009). Sličnog mišljenja je i Branko Tošović (1988) za kojega je osnova publicističkog stila standardni jezik. Svjesna odstupanja od književne norme su u „ortodoksnim“ tekstovima ograničena zbog toga što najveći dio priloga ima isključivo referencijalnu funkciju.

Budući da novinarsko-publicistički funkcionalni stil nije jedinstven, različito će se ostvarivati u pojedinim žanrovima. U književnome novinarstvu publicistički se funkcionalni stil približava književnoumjetničkom više nego u ostalim svojim žanrovima (Hudeček i Mihaljević, 2009).

6. Analiza korpusa

U radu smo analizirali korpus koji tvore četiri televizijske emisije. Dvije televizijske emisije dolaze s dva slovačka kanala – državnoga televizijskog programa *Rozhlas a televízia Slovenska* (RTVS) i komercijalnoga televizijskog programa *Markíza*. Jednaki parametri preuzeti su i na preostale dvije televizijske emisije na hrvatskim kanalima – državnoga televizijskog kanala *Hrvatska radiotelevizija* (HRT) i komercijalnog televizijskog kanala *Nova TV*. Također, emisije se i sadržajno razlikuju, odnosno podijeljene su na emisije informativnoga i zabavnoga karaktera. Tako su s državnih televizijskih programa preuzete emisije informativnoga karaktera, dok su s komercijalnih televizijskih programa preuzete emisije zabavnoga karaktera. Za analizu je odabran govoreni korpus od ukupno 299 minuta i 6 sekundi, od čega je ukupno trajanje dviju epizoda emisije *In magazin* bilo 73 minute i 30 sekundi, ukupno trajanje dvije emisije *Dnevnik HRT-a* 76 minuta i 15 sekundi, ukupno trajanje jedne epizode emisije *Chart Show* 73 minuta i 15 sekundi te ukupno trajanje dviju epizoda emisije *Správy RTVS* 76 minuta i 6 sekundi. Emisije su emitirane u otprilike istom razdoblju. Za emisije *In Magazin*, *Dnevnik HRT-a* i *Správy RTVS* odabrani nadnevcu bili su 17. i 18. svibnja 2018., dok je za emisiju *Chart Show* odabran 16. svibnja 2018. s obzirom na to da se radi o emisiji koja se prikazuje jednom tjedno.

Budući da se prilikom analize određenih riječi i njihovoga podrijetla ispostavilo da neke od njih zapravo nisu riječi engleskoga podrijetla, već latinskoga ili grčkoga, analiza svake emisije podijeljena je u dva dijela. Prvi dio čine anglizmi koje smo naveli opisno i u tabličnom prikazu. U pregledu pronađenih anglizama u tablici smo izdvojili one za koje postoje hrvatski ili slovački izraz, a u nastavku, radi preglednosti, ispisali listu onih za koje ne postoje prigodne inačice ili one postoje, ali nisu usvojene. Na jednak način napravili smo i prikaz svih internacionalizama pronađenih u korpusu. S obzirom na to da internacionalizmi nisu tema ovoga rada, nisu navedeni opisno, već samo u tabličnom prikazu u slučaju da za njih postoji inačica, odnosno u obliku liste u slučaju da inačica ili istoznačnica ne postoji. Uz sve navedene riječi pojavljuju se brojevi koji označavaju koliko puta su se pojedina riječ ili izraz pojavili u emisiji. U slučaju internacionalizama, u zagradama je navedeno i podrijetlo riječi odgovarajućim kraticama. Također, treba napomenuti da su navedene istoznačnice primjenjive isključivo na kontekst u analiziranim emisijama, stoga pojedine riječi i izrazi u drugom kontekstu mogu imati i drugačije značenje. Identifikacija anglizama i internacionalizama provedena je na temelju online rječnika. Za analizu korpusa hrvatskih

televizijskih programa korišten je rječnik Hrvatski jezični portal, dok su za analizu korpusa slovačkih televizijskih programa korišteni rječnici Slovník.sk i Korpus.sk.

Dobivene rezultate na kraju ćemo usporediti na dva načina. Prvi način čine usporedba slovačkih i hrvatskih zabavnih emisija te usporedba slovačkih i hrvatskih informativnih emisija. Na temelju analize doći ćemo do zaključka u kojoj se zabavnoj, odnosno kojoj informativnoj emisiji koristi više anglizama i internacionalizama te jesu li se za njih mogle iskoristiti istoznačnice. Drugi način čini usporedba hrvatskoga i slovačkoga korpusa u kojoj ćemo odgovoriti na ista pitanja te zaključiti u kojim se emisijama koristilo više anglizama.

6.1. Hrvatski mediji

6.1.1. In magazin

In magazin zabavna je emisija koja se na *Novoj TV* emitira svakim danom od ponedjeljka do petka u 17:30 sati. Voditeljice emisije su Mia Kovačić i Renata Končić Minea, a urednica je Ivana Madić. Emisija donosi pregled „aktualnih događaja iz svijeta šoubiznisa“, a napravljena je u obliku niza priloga kojima se gledatelje informira o trenutnim događanjima na hrvatskoj i svjetskoj sceni. U radu su analizirane dvije epizode koje su prikazane 17. i 18. svibnja 2018., u trajanju od ukupno 73 minute i 30 sekundi. Osim niza priloga, epizoda prikazana 18. svibnja sadrži i raspravu s gostima.

6.1.1.1. Anglizmi u zabavnoj televizijskoj emisiji In magazin

Već u samom nazivu emisije susrećemo se s engleskom riječi *in* koju Hrvatski jezični portal definira kao „biti u toku s čime, biti obaviješten, biti u modi“² dok ortografski prilagođena riječ *magazin* prema istom objašnjava: „*TV-emisiju koja informira o nizu događaja, obično zabavnog, društvenog karaktera*“. Prema njezinom imenu, emisija je namijenjena svima koji prate društvena događanja i žele biti u toku s njima.

² Pri analizi emisija koristila se stranica Hrvatski jezični portal: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (zadnji pristup 2.9.2018.)

Iako morfološki prilagođene, ne moraju se nužno sve spomenute riječi koristiti jer za neke od njih postoje hrvatski oblici kojima se prema Hrvatskom jezičnom savjetniku (1999) daje prednost. Tako se primjerice fonološki prilagođena riječ *brand* može koristiti kao „zaštitni znak“, *reporter* se može zamijeniti riječju „izvjestitelj“ ili „novinar“, *finale* imenicom „završnica“, a *atmosfera* riječju „ugodaj“.

Zanimljivo je da u emisiji postoji rubrika *showbiz aktualnosti*. Riječ *showbiz* ustvari ne postoji u hrvatskom pravopisu, već je izvedena od riječi *showbusiness* koja prema rječniku označava „zabavno-glazbenu djelatnost, zabavljačka profesija, svijet glumaca i umjetnika estrade“, odnosno ako ovu riječ želimo napisati slovopisnom i pravopisnom prilagodbom, tada bi ova sintagma glasila *šoubiz aktualnosti*. Međutim, u *In magazinu* nailazimo na novi, skraćeni oblik navedenog anglizma koji se u ovom slučaju koristi vjerojatno radi ekonomičnosti. Također, riječ *aktualnosti* mogu se zamijeniti imenicom „događanja“. Ona zapravo i jest proizašla kao posljedica skraćivanja izraza aktualna događanja. Uz riječ *šoubiz*, u prilogu o mladoj Uršuli Divošević spominje se kako je ona nastupila u *showu* Tvoje lice zvuči poznato. U ovom slučaju mogao se upotrijebiti izraz „emisija“.

U posljednje vrijeme sintagma „odnosi s javnošću“ često se zamjenjuje skraćenicom *PR* koja proizlazi iz engleske riječi *Public Relations*. U analizi *In magazina* pronađeno je ukupno 15 anglizama *PR*, dok je jedino poduzetnica Ivana Nobilo jedanput iskoristila sintagmu „odnosi s javnošću“.

Često je i korištenje riječi *super* na koju nailazimo šest puta od kojih četiri dolaze kao samostalne riječi dok se dvije javljaju u službi pridjeva: *super pozicija* i *super popularan*. Također, riječ se pojavljuje i u nazivu druge emisije *Nove TV*, *Supertalent* čije se ime također u *In magazinu* spominje nekoliko puta. Prema autorici Jagodi Granić (2006: 522 – 523) *super* je zamijenio desetke riječi – dobro, krasno, divno, povoljno, uspješno, zabavno, sretno, spretno, lukavo, pametno... To je izravan utjecaj razgovornoga jezika, mahom mladih, što je preplavio nove komercijalne televizije, koje zbog veće gledanosti ionako podilaze onima koji osim svojeg oskudnog razgovornoga idioma drugi i ne znaju. Uz ovo, valja primijetiti da su u navedenim izrazima *super pozicija* i *super popularan* i preostale dvije riječi izraza također podrijetlom iz engleskoga jezika te ih možemo zamijeniti hrvatskim inačicama „položaj“ za riječ *pozicija* te „poznat“ za riječ *popularan*.

Kao što Irena Brdar (2010) u svojem članku navodi sve češću pojavu *celebova* i *celebrity*-ja, jednako potvrđuje i analiza u ovome radu na koji nailazimo u sklopu opisa

dolaska zvijezda na vjenčanje princa Harryja i glumice Megan Markle. Prema tome, riječ „zvijezda“ ili izraz „poznata osoba“ može se iskoristiti umjesto riječi *celebrity* jer kontekst u tom slučaju ostaje isti.

Zanimljivo je, također, da neki hrvatski izvođači imaju engleske nazive poput dvojca *Two Chellos* čije se ime spominjalo u prilogu emisije. Razlog zbog kojeg imaju upravo engleski naziv zasigurno leži u tome što su htjeli ostvariti karijeru i izvan Hrvatske, a engleski naziv svakako im je olakšao prepoznatljivost i pamtljivost kod inozemnih obožavatelja.

Izraz *Reality Show*, na koji nailazimo u jednom od priloga, dio je engleskih posuđenica koje pripadaju drugom razdoblju intenzivnog i masivnog utjecaja engleskoga na hrvatski i druge jezike, poglavito od ranih devedesetih godina dvadesetoga stoljeća i tranzicijskih promjena do danas, manje se prilagođavaju normama i ograničenjima jezika primatelja (Nikolić-Hoyt, 2005: 182 – 183).

Izraze poput riječi *reper*, koju pronalazimo u emisiji, Anja Nikolić-Hoyt (2005) naziva kompromisnom transmorfemizacijom koja označava drugi stupanj morfološke adaptacije: posuđenica zadržava sufiks, vezani morfem jezika davatelja, koji jest fonološki adaptiran, ali nije u skladu s morfološkim sustavom jezika primatelja. Takav samo djelomično prilagođen oblik modela predstavlja kompromisnu repliku na morfološkoj razini. Najčešći primjeri kompromisne transmorfemizacije anglizama jesu kompromisne replike s vezanim morfemima -er, -ing, -ist, -or, -et. U primjeru riječi *reper*, riječ je sastavljena od osnove *rep-* i nastavka *-er*. S obzirom na to da anglizam dolazi iz američke kulture, u hrvatskom za nju ne postoji istoznačnica.

S druge strane, izraz *dress code* često se može čuti u medijima, osobito kada se govori o modi, no Hrvatski jezični portal ga ne pronalazi u svojoj bazi. Ovaj izraz može se zamijeniti hrvatskom inačicom „pravila odijevanja“.

U posljednje vrijeme često se daju razni nutricionistički savjeti o uporabi *chia* sjemenki kao dodatku prehrani. Na isto nailazimo i u *In magazinu* u rubrici *Kuhanje je IN* u kojoj voditeljica Sanja Doležal priprema tzv. *chia omlet*. Iako na Hrvatskom jezičnom portalu ovu riječ još uvijek ne možemo pronaći, u hrvatskome je u svakodnevnoj uporabi u izvornom obliku. Na kraju rubrike, na ekranu možemo vidjeti ispisane potrebne sastojke za *chia omlet* te je vidljivo da je ime ovih sjemenki ispisano u izvornom obliku. *Chia* se u prilogu spominje čak 11 puta.

Kako se britanska i američka kultura preselila i u naše krajeve, tako je u europskim državama postalo uobičajeno otvaranje tzv. *second-hand* trgovina. S obzirom na to da se u ovakvim trgovinama uglavnom prodaje rabljena roba, upravo je to naziv koji i Hrvatski jezični portal predlaže – „prodavaonica rabljene robe“.

U svojoj najavi priloga, voditelj Davor Dretar Drele spominje da ide na *jogging*, odnosno *džoging* sa svojim sugovornicima. Ovaj izraz može se zamijeniti izrazom trčanje ili, točnije, rekreativno trčanje. U istom prilogu voditelj izravno koristi englesku riječ *light* u izrazu *light razglas*. U hrvatskom bi ovaj izraz glasio „lagani razglas“.

Prema autorima Danijelu Labašu i Maji Mihovilović (2011: 118) engleski je danas glavni jezik glazbe i upravo je ona umjetnost koja najviše promiče pojavu anglizama u jezicima:

Trendovi u glazbi postali su sinonimi za razdoblja popularne kulture – era džeza, era swinga, era roka itd. Popularnost glazbe u popularnoj kulturi može objasniti različitim konceptima. (...) Popularna glazba govori o popularnim temama, artikulira društveni otpor, postavlja politička pitanja te širi mirovne poruke, poput pjesme Imagine Johna Lennona.

U ovoj analizi nailazimo na dva anglizma iz područja glazbe za koja ne postoje hrvatski ekvivalenti, *spot* i *Rock'n'Roll* te anglizam *band* za koji bismo trebali koristiti hrvatski izraz „sastav“.

Riječ *viralan* fonetskom prilagodbom preuzeta je od engleske riječi *viral*. Riječ se u hrvatski jezik prevodi kao pridjev „virusan“ te ona isto označava i u području medicine i tehnologije. Međutim, u posljednje vrijeme često u medijima možemo čuti upravo riječ *viralan* koja se ne odnosi na računalni virus, već na sadržaj koji se širi velikom brzinom putem interneta. U *In magazinu* spominje se kako je vijest postala *viralna*, stoga ova riječ u ovom kontekstu odgovara više od riječi virusno. Ipak, umjesto „vijest je postala viralna“, moglo se reći „vijest se proširila brzinom munje“.

Još jedna sintagma koja je česta u medijima jest *zona komfora* na koju nailazimo i u analiziranom korpusu. Hrvatski jezični portal *komfor* objašnjava kao „ugodu“, „udobnost“, „ležernost“. Stoga, *zonu komfora* možemo opisati kao „sigurno područje“ ili „područje ugodnosti“.

Glazbeni menadžer Zoran Škugor u razgovoru o estradnim smicalicama spominje da je izmislio ljubavnu vezu između Sanje Doležal i Dražena Petrovića kako bi se „*podigao rejting*

Fosila“. Premda anglizam, riječ *rejting* već je odavno ustaljena u hrvatskome jeziku. U ovom slučaju, ona označava „postignuti uspjeh kod publike“. Ovdje bi se riječ *rejting* možda i mogla zamijeniti riječju „ugled“ ili „položaj na ljestvici“, no činjenica jest da je teško pronaći zamjenu za ovaj izraz. Još jedan primjer riječi koja se u potpunosti ustalila u hrvatskome jeziku jest spomenuta riječ *menadžer*. U ovome kontekstu nailazimo na *glazbene menadžere*, no u hrvatskom postoji nekoliko inačica ove riječi. Tako nailazimo na: „upravitelj“, „voditelj“, „direktor“, „ravnatelj“, „šef“, „poslovođa“ ili pak, u ovom slučaju možda i najprimjerenije, „posrednik“.

Pri postavljanju pitanja, voditeljicu Renatu Končić Mineu zanimalo je koriste li se gosti *marketinškim trikovima*. Obje riječi proizlaze iz engleskoga jezika. Riječ *marketing* potječe od engleske riječi *market* koja označava „trg“, „trgovinu“, „sajam“, „prodaju“. *Marketing* se stoga odnosi na „proces kojim su usuglašeni i zajednički osmišljeni svi elementi prodaje nekog proizvoda“. Premda za riječ *marketing* teško nalazimo istoznačnicu pa je tako najbliža riječ koja ju u hrvatskom opisuje „prodajni“. Riječ *trik* možemo zamijeniti nizom riječi poput: „obmana“, „vješto izvedena prevara“, „majstorija“ ili općenito „prevarantski štos“ ili „smicalica“.

Uz to, ista voditeljica u daljnjem razgovoru s gostima koristi anglizam *kliknuti* za kojega je teško pronaći zamjenu u hrvatskome jeziku. Iako se mogla iskoristiti riječ „pritisnuti“, sam izraz nije toliko problematičan, koliko činjenica da ga voditeljica koristi u pasivnom obliku. Tako umjesto aktivnog oblika „kliknuti“, ona kaže „*najviše klikane*“ što nije „prirodan“ izraz u hrvatskom jer se u hrvatskom prednost daje aktivnim oblicima u odnosu na pasivne.

Iz engleskog je također preuzeta i riječ *intervju* koja označava razgovor namijenjen sredstvima javnoga informiranja. Premda bismo umjesto ovog, mogli upotrijebiti izraz „razgovor“, razlika je u tome što se *intervju* ipak više odnosi na razgovor u javnosti ili s nekom nepoznatom osobom, dok se razgovor češće koristi u privatne svrhe.

U prilogu se, kao i u raspravi s gostima, tri puta spominje riječ *klub* u tri različita konteksta. Prvo značenje *kluba* jest diskoteka, odnosno mjesto za plesanje. Oba su izraza stranoga podrijetla te za njih ne postoji hrvatska istoznačnica u ovom kontekstu. Drugi puta radi se o *košarkaškom klubu* koji označava sportsko „udruženje“, „udrugu“ ili „društvo“, dok je treći *Klub Šibenčana* koji označava „udruženje stanovnika grada Šibenika“. Stoga je jasno

da se u prvom kontekstu ne može naći odgovarajuća istoznačnica u hrvatskom jeziku, dok u preostala dva slučaja one postoje.

Slično je i s riječi *tim* koja se može čuti u različitim kontekstima. Međutim, u ovom slučaju koristi ju poduzetnica Ivana Nobilo govoreći o *timu* ljudi koji radi na određenom zadatku. U hrvatskom se ovaj anglizam može zamijeniti pojmom „radna skupina“.

Voditeljica Renata Končić Minea u jednoj od svojih opaska kaže da je „sve OK“, a na isti izraz nailazimo i u prilogu o glumici Ankici Dobrić u kojoj sama glumica kako je nalaz biopsije bio OK. U oba slučaja riječ se mogla zamijeniti izrazom „u redu“ ili „dobro“.

Uz izraz OK u medijima se često može čuti i anglizam *top* koji označava nešto vrhunsko, najbolje. Voditeljica Renata Končić Minea koristi i ovaj anglizam te u emisiji spominje *top liste*. Iako se iz konteksta može razumjeti da se ovdje govori o najboljim glazbenim listama, voditeljica je mogla iskoristiti hrvatske inačice poput „najbolja“, „vrhunska“ ili „najcjjenjenija“.

Modna dizajnerica Tatjana Grivić govori o *recikliranju* odjeće kako bi se materijal iskoristio u druge svrhe. Međutim, značenje bi ostalo nepromijenjeno i u slučaju da se upotrijebio hrvatski izraz „prerada“ ili „prerađivanje“.

U emisiji se, također, javljaju riječi s prefiksima *bio-* i *ekstra*. Tako umjesto prirodna trska nailazimo na spojenicu *biotrska* te na izraz *ekstradjevičansko* maslinovo ulje koje je već odavno uvriježen pojam u hrvatskom jeziku iako ga Hrvatski jezični portal ne prepoznaje.

Osim korištenja anglizama, zanimljivo je i da su se neke riječi izmislile po uzoru na engleske. Tako je npr. glazbena svečanost *Eurovision* u hrvatski prilagođena kao „Eurovizija“. Međutim, po uzoru na njezino ime, u Jugoslaviji je napravljena glazbena svečanost Jugovizija, koja se spominje i u emisiji *In magazin*.

Također, važno je naglasiti da su u pojedinim trenucima voditeljice i gosti ipak iskoristili hrvatski izraz ispred engleskoga. Ovo nailazimo u nekoliko slučajeva. Tako voditeljica Mia Kovačić umjesto anglizma *band* u najavi koristi izraz „američki sastav“, novinar u jednom od priloga umjesto, u posljednje vrijeme čestog izraza *garancija*, koristi izraz „jamstvo“. Voditelj Davor Dretal Drele, samo u jednom prilogu iskoristio je dvije engleske riječi, međutim u nastavku također umjesto riječi *grupa* ili *band*, koristi imenicu

„skupina“, a kasnije se, nakon izgovorene riječi *grupno*, ispravlja u „skupno“. Također, već spomenuto, Ivana Nobilo umjesto anglizma *PR* koristi izraz „odnosi s javnošću“.

6.1.1.2. Tablični prikaz i popis anglizama u zabavnoj televizijskoj emisiji *In magazin*

U nastavku slijedi tablica s riječima koje smo u emisiji *In magazin* identificirali kao anglizme. Pri tome, u posebnoj tablici izdvajamo riječi stranoga podrijetla, tzv. internacionalizme. Riječi su u tablicama raspoređene po abecedi te je za svaku naveden je prijedlog primjerenije, odnosno moguće hrvatske istoznačnice. Nakon svake tablice nalazi se posebna lista anglizama, odnosno internacionalizama s riječima za koje ne postoje hrvatske istoznačnice ili one nisu usvojene. Primjerice, hrvatski izraz za film je slikopis, a za kino slikokaz, ali riječi nikad nisu usvojene te se zbog toga niti ne navode na Hrvatskom jezičnom portalu. Također, pokraj svake riječi ispisani su brojevi koji označavaju koliko se puta riječ pojavila u analiziranim emisijama. U slučaju internacionalizama, uz broj, nalaze se i kratice jezika iz kojih riječi potječu.

Riječi su navedene u osnovnom gramatičkom obliku, odnosno glagoli u infinitivu, pridjevi u nominativu muškoga roda jednine imenice u nominativu muškoga, ženskog i srednjeg roda jednine pri čemu su posebno istaknute glagolske imenice.

Tablica 1: Anglizmi u hrvatskoj televizijskoj zabavnoj emisiji *In magazin* za koje postoje hrvatske istoznačnice.

ANGLIZAM	PRIJEDLOG HRVATSKIH ISTOZNAČNICA
atmosfera (1x)	ugodaj, ozračje
band (1x)	sastav
bio- (biotrska) (1x)	prirodan (prirodna trska)
brand (1x)	zaštitni znak
celebrity (1x)	zvijezda, poznata osoba
dress code (1x)	pravila odijevanja
ekstra- (ekstradjevičansko ulje) (1x)	ulje posebne kvalitete
finale (1x)	završnica
in (1x)	biti u toku s čime, biti obaviješten, biti u modi
intervju (1x)	razgovor

jogging (džoging) (1x)	(rekreativno) trčanje
kliknuti (1x)	pritisnuti
klub (Šibenčana, košarkaški) (2x)	udruženje, društvo, udruga
light razglas (1x)	lagani razglas
marketing (1x)	prodaja
menadžer (1x)	posrednik
ok (2x)	u redu, dobro
PR (Public Relations) (15x)	odnosi s javnošću
recikliranje (1x)	prerada, prerađivanje
reciklirati (1x)	preraditi
rejting (1x)	ugled, položaj na ljestvici
reporter (1x)	izvjestitelj, novinar
second-hand trgovina (1x)	prodavaonica rabljene robe
show (2x)	umjetničko-zabavna priredba, emisija
showbiz aktualnosti (1x)	aktualna događanja
super (npr. super pozicija, super popularan) (6x)	odličan, izuzetan
tim (1x)	radna skupina
top lista (1x)	najbolja lista, vrhunska lista
trik (1x)	obmana, prijevara, smicalica
viralan (1x)	virusan, proširiti se brzinom munje
zona komfora (1x)	sigurno područje, područje sigurnosti

Lista 1: Popis anglizama u hrvatskoj televizijskoj zabavnoj emisiji *In magazin* za koje ne postoje hrvatske istoznačnice.

- chia (omlet, sjemenke) (11x)
- dizajner (1x)
- dizajnerica (8x)
- dres (1x)
- Eurovizija (ime) (3x)
- Facebook (ime) (5x)
- film (1x)
- folklor (3x)
- Instagram (ime) (2x)
- Jugovizija (ime) (3x)
- klub (1x)
- park (1x)
- *Pop art* (1x)
- program (4x)
- radijski festival (1x)
- radio (1x)
- Reality Show (1x)
- reper (1x)
- Rock'n'Roll (1x)
- scijentološki (1x)
- single (pjesma) (2x)
- sportaš (1x)
- sportski (1x)
- spot (10)
- šok (3x)
- tenisice (1x)

- tinejdžer (1x)
- traper (7x)
- *Two Chellos* (ime) (1x)
- video (1x)
- videospot (1x)
- vikend (1x)
- *Youtube* (ime) (1x)

6.1.1.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u zabavnoj televizijskoj emisiji *In magazin*

Tablica 2: Internacionalizmi u hrvatskoj televizijskoj zabavnoj emisiji *In magazin* za koje postoje hrvatske istoznačnice.

INTERNACIONALIZAM	PRIJEDLOG HRVATSKIH ISTOZNAČNICA
adaptirati (njem. < lat.) (1x)	prilagoditi
akter (lat.) (1x)	sudionik
album (lat.) (2x)	zbirka
alternativni (medicina) (lat.) (1x)	zamjenski
ambijent (lat.) (1x)	ugodaj
anoniman (lat. < grč.) (1x)	nepoznat
ansambl (fr.) (6x)	umjetnički sastav
apsolutno (lat.) (2x)	potpuno, u potpunosti
apstinencijalna kriza (njem. < lat. < grč.) (1x)	kriza zbog odricanja
atmosfera (lat.) (3x)	ugodaj, ozračje
auto (fr.) (1x)	automobil, samovoz
bina (razg.) (njem.) (1x)	pozornica
blanširati (fr.) (1x)	popariti
centar (lat. < grč.) (1x)	središte
definitivno (fr. < lat.) (1x)	svakako, sigurno, u svakom slučaju
dekoracija (fr. < lat.) (3x)	ukras
dinamičan (grč.) (1x)	pokretan
disciplinirati (lat.) (1x)	dovesti u red
donirati (lat.) (1x)	darovati
duet (tal.) (2x)	dvopjev
ekonomski (grč.) (1x)	gospodarski
ekstra (lat.) – ekstradjevičansko ulje (3x)	ulje izuzetne kvalitete
eliminirati (lat.) (1x)	odbaciti, odstraniti, otkloniti, ukloniti
emisija (lat.) (5x)	prijenos

emotivan (fr. < lat.) (3x)	osjećajan
estrada (fr. < šp. < lat.) (4x)	pozornica
famozan (lat.) (1x)	slavan
fantastičan (grč.) (1x)	izvanredan, čudesan
festival (lat.) (8x)	smotra
generalno (lat.) (1x)	općenito
grupa (njem. < lat.) (1x)	skupina
grupni (njem. < lat.) (1x)	skupni
ideja (grč.) (7x)	dosjetka, zamisao
informacija (njem. < lat.) (5x)	podatak
instrument (lat.) (1x)	glazbalo
intenzivno (lat.) (1x)	snažno
interes (njem. < lat.) (1x)	zanimanje
interesantno (njem. < lat.) (2x)	zanimljivo
intuitivno (lat.) (1x)	s predosjećajem
karakter (grč.) (3x)	osobnost
karcinom (grč.) (2x)	rak
kastel (njem., tal. < lat.) (1x)	kula, utvrda
kolekcija (lat.) (2x)	zbirka
kombinirati (njem. < lat.) (1x)	usklađivati
kompozitor (njem. < lat.) (2x)	skladatelj
koncentrirati (njem.) (1x)	usredotočiti
konkretno (lat.) (1x)	bez okolišanja
kontaktirati (njem. < lat.) (2x)	obratiti se
konzultirati (lat.) (1x)	savjetovati
kreativan (njem. < lat.) (2x)	stvaralački
kreiran (njem. < lat.) (1x)	napravljen, izmišljen
kreirati (njem. < lat.) (1x)	stvarati
kulinarski (lat.) (1x)	kuharski
liposukcijski (grč.+ lat.) (4x)	s ciljem otklanjanja
logičan (lat. < grč.) (3x)	jasan, očit
lokacija (lat.) (2x)	mjesto
masovno (lat. < grč.) (1x)	za gomile, veliko, ogromno
medij (lat.) (9x)	sredstvo
moderan (fr. < lat.) (3x)	suvremen
moment (lat.) (2x)	trenutak
muzika (grč.) (1x)	glazba
nacionalan (njem. < fr. < lat.) (1x)	narodan
nogometni reprezentativac (njem.) (1x)	član nogometne momčadi
ovacija (lat.) (1x)	oduševljenje
pauza (njem. < lat. < grč.) (2x)	stanka
personaliziran (lat. < etrušč. < grč.) (2x)	prilagođen

plasirati (fr.) (3x)	slati, objaviti
poanta (fr. < lat.) (2x)	bit, poruka
popularan (lat.) (2x)	slavan, poznat
(web) portal (njem. < lat.) (4x)	stranica
pozicija (lat.) (2x)	mjesto, položaj
pozitivan (njem. < lat.) (2x)	potvrđan, poželjan, dobar
premijer (fr.) (1x)	predsjednik vlade
prezentiran (njem.) (1x)	predstavljen
prezentirati (njem.) (1x)	predstavljati, predočiti
privatan (lat.) (4x)	osoban
proba (njem. < lat.) (1x)	provjeravanje, pokušaj, pokus, vježbanje
(Facebook) profil (njem. < fr. < tal.) (2x)	stranica
promocija (lat.) (1x)	svečana dodjela, predstavljanje
protein (njem.) (1x)	bjelančevina
recept (njem. < lat.) (3x)	uputa
regionalan (lat.) (1x)	pokrajinski, mjesni
rezultat (njem. < fr. < lat.) (5x)	ishod
režim (prehrane) (fr. < lat.) (1x)	način
rubrika (lat.) (5x)	prilog
scena (lat. < grč.) (1x)	pozornica
segment (lat.) (1x)	dio
senzacionalan (njem. < lat.) (1x)	izvanredan
sezona (fr. < lat.) (1x)	godišnje doba, dio godine
situacija (lat.) (1x)	okolnost
skandal (njem. < lat. < grč.) (4x)	javna sramota
smontirati (fr.) (1x)	namjestiti, urediti
solo (tal. < lat.) karijera (1x)	samostalna karijera
specijal (lat.) (2x)	posebni prilog
specijalan (lat.) (1x)	poseban
sugestija (lat.) (1x)	prijedlog, poticaj
šablona (njem. < nizoz.) (1x)	uzorak, obrazac
šansa (fr.) (1x)	prilika
šef (njem. < fr.) (1x)	voditelj, ravnatelj
talent (grč.) (3x)	darovitost, dar
teatar (lat. < grč.) (2x)	kazalište
tema (lat. < grč.) (1x)	predmet, osnova, glavna misao
transformacija (lat.) (1x)	preoblikovanje, preinaka
turneja (fr.) (1x)	(kružno) putovanje, put
unikat (njem. < lat.) (1x)	jedinstven, neponovljiv, izuzetan proizvod
varijanta (njem. < lat.) (1x)	način, oblik
zainteresirati (njem. + fr. < lat.) (1x)	zanimati
žanr (glazbeni) (fr.) (1x)	rod, vrsta, način

receptura (njem. < lat.) (1x)	način pripreme
adrenalin (lat.) (1x)	uzbuđenje
adresa (fr.) (1x)	mjesto prebivališta
fenomenalno (grč.) (1x)	izvrsno, odlično
iskreirati (njem.< lat.) (1x)	izmisliti, napraviti
kanal (njem. < lat.) (1x)	put
komercijalan (lat.) (1x)	isplativ, dobitan

Lista 2: Internacionalizmi u hrvatskoj televizijskoj zabavnoj emisiji *In magazin* za koje ne postoje hrvatske istoiznačnice.

- (glazbeni) aranžman (fr.) (1x)
- fizički (lat. < grč.) (2x)
- karijera (fr. < stprov. < lat.) (13x)
- komentator (njem.) (2x)
- materijal (lat.) (2x)
- analiza (grč.) (1x)
- (Pulska) arena (lat.) (1x)
- autorski (lat.) (1x)
- biopsija (grč.) (1x)
- cirkus (njem. < lat. < grč.) (1x)
- decilitar (grč.) (2x)
- dijagnoza (grč.) (1x)
- dijeta (lat. < grč.) (3x)
- ego (lat.) (1x)
- ekskluzivno (njem. < lat.) (2x)
- element (lat.) (1x)
- energija (grč.) (7x)
- epizoda (njem. < grč.) (1x)
- fotka (grč.) (2x)
- fotografija (grč.) (4x)
- fotografiran (grč.) (1x)
- garaža (fr.) (1x)
- gitara (šp. < grč. < arap.) (1x)
- gram (lat. < grč.) (6x)
- hit (amer. eng.) (2x)
- jogurt (tur.) (5x)
- kandidatkinja (njem. < lat.) (1x)
- karta (lat. < grč.) (1x)
- kemoterapija (grč.) (3x)
- kilogram (grč.) (7x)
- kilometar (grč.) (2x)
- kino (njem.) (1x)
- kolega (lat.) (2x)
- kolegica (lat.) (2x)
- komercijalizirano (lat.) (1x)
- koncert (njem. < tal.) (14x)
- koreografija (grč.) (2x)
- koreografiran (grč.) (1x)
- kriza (njem. < lat. < grč.) (3x)
- kulisa (njem.< fr.) (1x)
- manekenka (fr.< nizoz.) (1x)
- marinirati (tal.) (1x)
- masa (lat.< grč.) (1x)
- mašinerija (njem.< fr.< lat.< grč.) (1x)
- medijski (lat.) (3x)
- melodija (lat.< grč.) (1x)
- milijun (lat.) (1x)
- minuta (lat.) (6x)
- mobitel (lat.) (1x)
- moda (fr. < lat.) (4x)
- modni (kritičar, ime) (fr. < lat.) (2x)
- motor (lat.) (1x)
- naftaš (lat. < grč.) (1x)
- normalno (lat.) (1x)
- nutricionist (lat.) (2x)

- oceanski (lat. < grč.) (1x)
- omlet (fr.) (14x)
- (vojno redarstvena) operacija (lat.) (1x)
- optimizam (lat.) (1x)
- organizacija (njem. < lat. < grč.) (3x)
- organizam (njem. < lat. < grč.) (1x)
- organizirati (njem. < lat. < grč.) (1x)
- originalnost (lat.) (1x)
- papar (lat. < grč. < skr.) (9x)
- princ (njem. < lat.) (5x)
- princeza (njem. < lat.) (2x)
- problem (njem. < grč.) (6x)
- profesionalac (lat.) (2x)
- profesionalan (lat.) (1x)
- projekt (lat.) (2x)
- psiholog (lat. < grč.) (1x)
- reklama (fr. < lat.) (6x)
- restoran (njem. < fr.) (1x)
- salata (njem. < tal.) (3x)
- studio (tal. < lat.) (2x)
- špinat (njem. < tal. < arap.) (3x)
- takt (njem. < lat.) (1x)
- tekst (lat.) (1x)
- televizija (grč.) (2x)
- temperatura (lat.) (1x)
- teorija (grč.) (1x)
- terapija (grč.) (2x)
- tradicija (lat.) (2x)
- tradicionalan (lat.) (1x)
- tumor (lat.) (1x)
- uniformiranost (lat.) (2x)
- video snimka (lat.) (1x)
- violončelistica (tal.) (1x)
- želatinozan (fr. < tal. < lat.) (1x)

6.1.2. Dnevnik HRT-a

Dnevnik Hrvatske radiotelevizije informativna je emisija koja se emitira svaki dan od ponedjeljka do nedjelje u 19 sati. Emisija pokriva područja iz politike, gospodarstva, sporta, kulture, crne kronike i ostala aktualna događanja iz Hrvatske i svijeta. Emisija se sastoji od najava glavnoga voditelja te niza priloga. U radu su obrađene dvije emisije, 17. i 18. svibnja, koje je vodio Đurica Drobac. Ukupno trajanje analiziranog materijala bilo je 76 minuta i 15 sekundi.

6.1.2.1. Anglizmi u informativnoj televizijskoj emisiji Dnevnik HRT-a

Riječ *summit* spominje se u *Dnevniku HRT-a* devet puta. Hrvatski jezični portal zapisuje ju kao samit, a objašnjava ju kao političku konferenciju najviših predstavnika dviju ili više država, odnosno sastanak na vrhu. Lana Hudeček i Milica Mihaljević u članku *Anglizmi na stand-byu* (2015: 7) predlažu objašnjenje redovni skup na razini država. Jasno je

da će u ovome kontekstu zbog kratkoće prevladati riječ *summit*, odnosno samit, ali s obzirom na to da cijela reportaža ima politički kontekst, dovoljno je reći „sastanak“ ili „skup“.

Novinarka Jasna Paro u javljanju uživo iz Londona britansku zastavu naziva *Union Jack*, što i jest njezino službeno ime, ali treba uzeti u obzir da nisu svi gledatelji upoznati s ovim podatkom. Zato je umjesto „*britanski Union Jack*“ dovoljno reći „britanska zastava“ bez korištenja engleskog naziva i odmah će biti jasno o čemu se radi. U drugom primjeru javljanja uživo, ministra unutarnjih poslova Davora Božinovića, nailazimo na direktno korištenje engleske riječi *retail* umjesto riječi „maloprodaja“.

U prilogu o pretilosti djece u Hrvatskoj spominje se izraz *best buy* koji označava proizvod koji na tržištu nudi najbolji omjer cijene i kvalitete. Ovaj izraz vjerojatno je upotrebljen zbog postojanja certifikata *Best Buy Award*, nagrade i priznanja koje se dodjeljuje proizvodima i uslugama koje na tržištu nude najbolji omjer cijene i kvalitete. Također postoje i *Best Buy* trgovine – jednog od najvećih američkih svjetskih trgovačkih lanaca za prodaju elektrotehničke robe. U hrvatskom ne postoji inačica ovog izraza, već ga možemo samo opisati kao proizvod s nagradom *Best Buy* ili, već spomenuto, proizvod koji nudi na tržištu najbolji omjer cijene i kvalitete.

U razgovoru o trenutačnim problemima u Agrokoru, Miroslav Jeličić Purko iz Udruge malih dioničara, napomenuo je da „*treba vratiti i resetirati sve*“. Glagol *resetirati* dolazi od engleske riječi *reset* koja je u hrvatski jezik ušla kroz informatički rječnik, a označava „ponovno pokretanje računalnog sustava, vraćanje u početno stanje bez isključivanja stroja“. Međutim, ovdje ne govorimo o informatičkom kontekstu, već o kretanju ispočetka stoga se i u ovom kontekstu može iskoristiti sličan izraz.

U svojem obraćanju medijima, izvanredni povjerenik za Agrokor, Fabris Peruško, naglašava kako su „*feejeve smanjili od 10 do 30%*“. Riječ *fee* također je direktno preuzeta iz engleskoga, ali za razliku od riječi *reset*, ova riječ nije dio standardnoga hrvatskog jezika. U ovom slučaju, htjelo se naglasiti da su se smanjili izdaci za zaposlene pa se prema tome mogao iskoristiti jedan od sljedećih izraza: „pristojba“, „naknada“, „plaća“, „plaćanje“, „isplata“, „troškovi“, „davanja“ ili „izdaci“.

U prilogu o kraljevskom vjenčanju, novinarka Jasna Paro iskoristila je riječ *pubovi*. Prema autorici Ireni Brdar (2010: 226), *pub* se obično prevodi kao „točionica“, „gostionica“ ili „krčma“. U Velikoj Britaniji ima vrlo važnu ulogu u društvu i povijesno i u današnje

vrijeme kada se ljudi poslije posla ili vikendom dolaze opustiti uz pivo. Iako i kod nas postoje „gostionice“, „točionice“ i „krčme“, britanski pub karakterističan je za britansku kulturu. To može biti razlog zbog kojeg ga je novinarka ostavila u izvornom obliku. Uz ovaj izraz, u istom prilogu koristi se i anglizam *džip* koji je već ustaljen u hrvatskom i jasno je da se radi o vozilu. Svakako, uz ovaj izraz, može se reći i „terensko vozilo“ ili „terenac“.

Također, pri opisu uzvanika kraljevskoga vjenčanja novinarka navodi kako će se pojaviti brojni gosti „iz svijeta *showbusinessa*“. Za razliku od emisije *In magazin*, u kojoj je upotrebljena riječ *showbiz*, ovdje je upotrebljen anglizam koji se u hrvatskome javlja dvojako – *showbussines* i *šoubiznis*. Hrvatski jezični portal ovu riječ opisuje kao „*zabavno-glazbena djelatnost, zabavljačka profesija, svijet glumaca i umjetnika estrade*“. U ovom kontekstu, moglo bi se reći „gosti iz svijeta zabavne industrije“, međutim riječ *šoubiznis* toliko je česta u hrvatskom rječniku da se korištenjem nje ne gubi smisao.

U Dnevniku HRT-a pojavljuju se izrazi poput „*s koalicijskim partnerom*“, „*s partnerima u Europi*“. Riječ *partner* anglizam je koji označava „suradnika“ u zajedničkom poslu pa se prema tome upravo ova riječ može iskoristiti kao zamjena navedenoj.

Slično je i s anglizmom *šoping* koju Aleksandra Jozić Ileković, članica Povjerenstva o odlučivanju sukoba interesa, koristi u svojoj izjavi. Riječ *šoping* koja je morfološki prilagođena hrvatskom od riječi *shopping*, može se zamijeniti riječju „kupnja“ ili „nabava“.

U Dnevniku, kao i u ostalim medijima, također mogao čuti izraz *koncern* Agrokor koji se koristi kako bi se u ekonomskom rječniku opisalo udruženje više poduzeća, ili udruženje više jakih vlasnika kapitala. U ovom slučaju, mogao se iskoristiti jedan od pojmova „udruženje“, „poduzeće“, „tvrtka“.

U prilogu voditelj navodi „*bojkot* španjolskog premijera“. Ovaj anglizam potječe od engleske riječi *boycott* nastaloj prema Charlesu Cunninghamu Boycottu, engleskom upravitelju imanja u Irskoj protiv kojeg su se Irci 1880. pobunili ne upotrijebivši silu. U ovom kontekstu umjesto riječi *bojkot* moglo se objasniti kako je „španjolski premijer odbio suradnju“.

Kao i u emisiji *In magazin*, i ovdje se susrećemo s pojmom *klub HDZ-a* stoga se i ovdje umjesto anglizma mogao upotrijebiti jedan od izraza „društvo“, „udruga“, „udruženje“, „krug“. Slično je i s riječju *tim* koja se koristi u dva slučaja: *savjetnički timovi*, *liječnički tim*. U oba slučaja moglo se reći „(radna) skupina“.

S obzirom na slučaj Agrokor i skupinu Borg o kojima se mnogo govorilo u vrijeme kada je korpus analiziran, u emisiji se najviše spomenuo anglizam *mail*, i to 17 puta. Umjesto ovoga, primjereni izraz bio bi „elektronička pošta“ na koji čak i nailazimo u nekim slučajevima poput: „iz elektroničke pošte ministrice Dalić“. Anglizam se najvjerojatnije koristio zbog ekonomičnosti i kratkoće priloga. Ovdje se voditelj također poslužio i izrazom *server* za koji u hrvatskom postoji istoznačnica „poslužitelj“.

Anglizam *program* nailazimo deset puta u različitim kontekstima. Kada se govori o *balističkom programu*, *službenom programu*, *popratnom programu* ili pak *operativnom programu* anglizam može biti zamijenjen inačicama sadržaj ili djelovanje. Međutim, kada se spominje *televizijski* ili *studijski program* hrvatska istoznačnica ne postoji.

U jednom od priloga iz crne kronike rečeno je kako je „*događaj šokirao stanovnike*“. S obzirom na to da se radi o negativnoj vijesti, neki od hrvatskih inačica mogli su biti: „iznenadio“, „sablaznio“, „prenerazio“ ili „užasnuti“.

U svojem obraćanju, načelnik Općine Babina Greda, Josip Krnić, ističe proizvodnju dijelova za *vagone*. Anglizam *vagon* već je poprilično ustaljen u hrvatskome te je sadržaj govora jasan, međutim mogao se iskoristiti hrvatski izraz „željeznička kola“.

Premda nailazimo na brojne anglizme, i u ovoj emisiji, kao i u *In magazinu*, u nekoliko slučajeva voditelji i gosti prednost su dali hrvatskom izrazu. Tako voditelj umjesto izraza *grupa Borg*, koristi izraz „skupina“ Borg, a novinar u prilogu umjesto *konzultantski prednost* daje riječi „savjetnički“. Sličnu riječ, „savjetnički tim“, koristi i izvanredni povjerenik tvrtke Agrokor Fabris Peruško u jednoj od svojih izjava. Ministar unutarnjih poslova Davor Božinović prednost daje čak trima hrvatskima izrazima pa tako spominje „oporbu“ umjesto *opozicije*, operativno „središte“, umjesto *centra* te spominje naš „sustav“, a ne *sistem*. Novinarka Jasna Paro, u jednom od svojih javljanja prednost daje riječi „gospodarstvo“ ispred riječi *ekonomija*.

6.1.2.2. Tablični prikaz i popis anglizama u informativnoj televizijskoj emisiji Dnevnik HRT-a

U nastavku, kao i u slučaju prethodne emisije, slijede dvije tablice i dva popisa riječi. Prvu tablicu čine anglizmi, dok drugu čine internacionalizmi. U obje tablice ponuđeni su

prijedlozi hrvatskih istoznačnica za određeni anglizam, odnosno internacionalizam. Nakon svake tablice nalaze se popisi riječi za koje u kontekstu, u kojem su se koristile u emisiji, ne postoje hrvatske istoznačnice. Uz svaku riječ ispisan je broj koji označava koliko se puta pojedina riječ pojavila u emisiji. Također, uz internacionalizme je primjerenim kraticama ispisano podrijetlo riječi.

Riječi su navedene u osnovnom gramatičkom obliku, odnosno glagoli u infinitivu, pridjevi u nominativu muškoga roda jednine, imenice u nominativu muškoga, ženskog i srednjeg roda jednine pri čemu su posebno istaknute glagolske imenice.

Tablica 3: Anglizmi u hrvatskoj televizijskoj informativnoj emisiji *Dnevnik HRT-a* za koje postoje hrvatske istoznačnice.

ANGLIZAM	PRIJEDLOG HRVATSKIH ISTOZNAČNICA
Best Buy (1x)	proizvod koji na tržištu nudi najbolji omjer cijene i kvalitete
bojkot (1x)	odbijanje suradnje, pobuna
džip (1x)	terenski automobil/vozilo, terenac
fee (1x)	pristojba, naknada, plaćanje, isplata, troškovi, davanja, izdaci
klub (HDZ-a) (3x)	društvo, udruga, udruženje, krug
koncern (1x)	udruženje, poduzeće, tvrtka
mail (17x)	elektronička pošta
partner (1x)	suradnik
(balistički, operativni) program (6x)	sadržaj, djelovanje
pub (1x)	gostionica, točionica, krčma
resetirati (1x)	krenuti ponovno, krenuti ispočetka
retail (1x)	maloprodaja
server (1x)	poslužitelj
showbusiness/šoubiznis (1x)	zabavna industrija
summit (1x)	sastanak, skup
šokirati (1x)	preneraziti, sablazniti, užasniti
šoping (1x)	kupnja, nabava
tim (2x)	skupina
Union Jack (1x)	britanska zastava
vagon (1x)	željeznička kola

Lista 3: Anglizmi u hrvatskoj televizijskoj informativnoj emisiji *Dnevnik HRT-a* za koje ne postoje hrvatske istoznačnice.

- autobus (2x)
- Borg (ime) (8x)
- Brexit (ime) (1x)
- Comic Sans (ime) (1x)
- digitalan (1x)
- film (8x)
- filmski (1x)
- Hotmail (ime) (4x)
- kamp (2x)
- laserska (1x)
- program (4x)
- sportski (1x)
- turist (2x)
- vikend (1x)

6.1.2.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u informativnoj televizijskoj emisiji *Dnevnik HRT-a*

Tablica 4: Internacionalizmi u hrvatskoj televizijskoj informativnoj emisiji *Dnevnik HRT-a* za koje postoje hrvatske istoznačnice.

INTERNACIONALIZAM	PRIJEDLOG PRIMJERENIJE HRVATSKE ISTOZNAČNICE
(Pulska) arena (lat.) (4x)	borilište
abdominalan (lat.) (1x)	trbušni
aerodrom (lat. < grč.) (1x)	zračna luka, zrakoplovna luka
aeronautika (fr.) (2x)	zrakoplovstvo
agonija (grč.) (2x)	mučenje, muka
agresivan (lat.) (1x)	nasilan, nasrtljiv
akreditacijski (fr.) (1x)	opunomoćen
aktivnost (lat.) (3x)	djelovanje, djelatnost
anakron (grč.) (1x)	koji je obilježen zastarjelošću
apelirati (fr. < lat.) (1x)	obraćati se
apetit (njem. < lat.) (1x)	želja
apsolutno (lat.) (2x)	potpuno, bez sumnje, nesumnjivo
atmosfera (lat.) (5x)	ozračje
autonomno (grč.) (1x)	neovisno, samostalno
bilateralan (lat.) (1x)	dvostran, obostran
biomasa (lat.) (2x)	prirodna masa
brutalno (fr. < lat.) (1x)	divljački, surovo
centar (lat. < grč.) (1x)	središte

ceremonija (lat.) (2x)	obred, svečanost
certifikat (lat.) (1x)	potvrda
civilan (njem. < fr. < lat.) (1x)	građanski
debitantski (fr.) (1x)	prvi nastup
definirati (lat.) (1x)	utvrditi
definitivan (lat.) (1x)	konačan
deklaracija (lat.) (3x)	pismena izjava
dijalog (grč.) (1x)	razgovor
dinamika (grč.) (1x)	kretanje
diskriminiran (lat.) (1x)	obespravljen
diskurs (lat.) (1x)	rasprava
dokument (lat.) (3x)	isprava
dominacija (lat.) (1x)	prevlast, nadmoć
edukacija (lat.) (1x)	naobrazba, obrazovanje
eklatantan (fr.) (1x)	jasan, očit
ekonomski (grč.) (2x)	gospodarstveni
ekskluzivan (njem. < lat.) (1x)	poseban
ekspert (lat.) (1x)	stručnjak
emisija (lat.) (2x)	odašiljanje, prijenos
emocija (fr. < lat.) (1x)	osjećaj
emotivan (fr. < lat.) (1x)	osjećajan
epilog (grč.) (1x)	završetak (radnje, priče)
eskalacija (njem. < fr.) (1x)	pojačavanje, vrhunac
evakuacija (lat.) (1x)	napuštanje, uklanjanje
eventualan (lat.) (2x)	moguć, možebitan, povremen, pretpostavljiv, slučajan, uvjetan
faza (grč.) (2x)	stupanj, stadij
festival (lat.) (3x)	priredba, svečanost, smotra
financije (fr. < lat.) (1x)	novčana sredstva
financijski paket (fr. < lat.) (3x)	novčani paket
financiranje (fr. < lat.) (1x)	novčano pomaganje
fiskalni (lat.) (1x)	koji se odnosi na izdavanje računa
formalan (lat.) (4x)	služben
formiranje (lat.) (1x)	stvaranje
friški (njem.) (1x)	svježi, novonastali
funkcionirati (lat.) (2x)	raditi
generalna proba (lat.) (1x)	glavna proba
gesta (lat.) (1x)	pokret
grupa (fr. < njem. < lat. < germ.) (3x)	skupina
guverner (fr.) (1x)	upravitelj
helikopter (njem. + fr. < grč.) (1x)	uvrtnjak, vrtložnjak
hipokrizija (grč.) (1x)	dvoličnost, licemjernost

historijski (lat. < grč.) (1x)	povijesni
humanitaran (lat.) (1x)	dobrotvoran
imanentan (lat.) (1x)	urođen
implikacija (lat.) (1x)	ukazivanje na nešto
incident (lat.) (2x)	izgred, nered
indikativno (lat.) (1x)	znakovito
individual (lat.) (1x)	pojedinač
informacija (njem. < lat.) (2x)	obavijest
infrastruktura (njem.) (2x)	djelatnost
inicijalni (lat.) (1x)	početni
inicijativa (lat.) (2x)	djelovanje
institucija (lat.) (6x)	služba, ustanova
integritet (lat.) (2x)	čestitost, ispravnost, neporočnost
intenzivan (lat.) (3x)	pojačan, jak, u velikoj mjeri
intenzivirati (lat.) (2x)	pojačati
interes (njem. < fr. < lat.) (13x)	zanimanje, znatiželja, radoznalost; korist
interesni (njem. < fr. < lat.) (1x)	koji ima korist
interkontinentalan (njem. < lat.) (1x)	međukontinentalan
intervenirati (njem. < lat.) (1x)	umiješati
investicija (lat.) (2x)	ulaganje
izreanimirati (lat.) (1x)	oživjeti
kapela (tal.) (3x)	mala crkva
kategorija (lat. < grč.) (1x)	red istovrsnih pojmova, razred, vrsta
kateterizacija (grč.) (1x)	čišćenje, ispiranje
koalicijski (njem. < lat.) (1x)	udružen, u suradnji
kohezija (lat.) (1x)	spajanje, povezanost, jedinstvenost
kolega (lat.) (2x)	suradnik
kolona (tal.) (2x)	stupac, red, niz
komentirati (njem. < lat.) (4x)	izreći mišljenje
komercijalan (lat.) (1x)	isplativ
komisija (njem. < fr. < lat.) (1x)	posredništvo
kompanija (fr. < lat.) (7x)	tvrtka
kompletno (njem. < lat.) (1x)	potpuno
komunicirati (lat.) (1x)	razgovarati
komunikacija (lat.) (5x)	razgovor
koncentriran (njem.) (2x)	usredotočen
konkretno (lat.) (2x)	bez okolišanja
konkurirati (njem. < lat.) (1x)	nadmetati se, natjecati se
konsolidacija (lat.) (1x)	oblikovanje, stvaranje
kontaminirati (lat.) (1x)	onečistiti
kontrola (njem. < fr.) (1x)	nadzor
konvencija (lat.) (2x)	općevažće pravilo koje vrijedi za sve

konzultant (lat.) (1x)	savjetnik
konzulat (lat.) (1x)	savjetništvo
konzumiranje (njem. < lat.) (1x)	korištenje
koprodukcija (lat.) (1x)	zajednička proizvodnja
korektan (lat.) (1x)	pošten, ispravan, točan
korespondencija (njem. < lat.) (2x)	dopisivanje
korporacija (lat.) (1x)	udruženje
korumpiranost (lat.) (2x)	podmićivanje
korupcija (lat.) (6x)	podmićivanje
korupcijski (lat.) (1x)	podmićen
kriminal (lat.) (1x)	zločin
kriterij (grč.) (1x)	uvjet, mjerilo
kroničan (lat. < grč.) (1x)	dugotrajan, stalan
kulturan (čovjek) (lat.) (4x)	pristojan
legalno (lat.) (1x)	zakonito
liga (šp. + tal.) (1x)	savez, društvo, udruženje
linija (lat.) (3x)	crt, potez
lokacija (lat.) (1x)	mjesto, položaj
lokalan (lokalna uprava, vlast) (lat.) (3x)	mjesni
maksimalan (lat.) (1x)	najveći
mandat (lat.) (2x)	opunomoćenje
mandatar (lat.) (1x)	opunomoćenik, zastupnik
manifestacija (lat.) (1x)	dogadjaj, priredba
materijal (lat.) (1x)	građa, gradivo, sirovina
medicina (lat.) (1x)	liječenje
medij (lat.) (3x)	posrednik, sredstvo
Mediterran (lat.) (1x)	Sredozemlje
mediteranski (lat.) (3x)	sredozemni
minimalac (lat.) (1x)	najniži, najmanji
moralno (lat.) (1x)	ispravno, kreposno
nacija (njem. < lat. < franc.) (2x)	narod
najheterogeniji (grč.) (1x)	najmješovitiji
normalno (lat.) (3x)	uobičajeno
nutritivno (lat.) (1x)	prehrambeno, hranjivo
opcija (njem. < lat.) (1x)	izbor
parlament (njem. < fr.) (1x)	Sabor
pedantan (njem. < fr. < tal. < grč.) (1x)	uredan
percepcija (njem. < lat.) (1x)	prived, slika
perspektiva (lat.) (5x)	pogled, gledište, stajalište
pertinentno (lat.) (1x)	pripadno
poanta (fr.) (2x)	bit
populacija (lat.) (1x)	stanovništvo

portal (index) (njem. < lat.) (1x)	stranica
postulat (lat.) (1x)	polazište, postavka
pozicija (lat.) (1x)	položaj
pozitivan (njem. < lat.) (2x)	potvrđan
precizan (fr.) (1x)	točan
premijer (fr.) (31x)	predsjednik vlade
prevencija (lat.) (2x)	sprječavanje
preventivno (lat.) (1x)	s ciljem sprječavanja
princip (u principu) (njem. < lat.) (2x)	bit (u biti)
prioritet (njem. + fr. < lat.) (5x)	prednost
privatan (lat.) (1x)	osoban
procesija (lat.) (1x)	crkveni ophod, povorka
profesionalac (lat.) (1x)	stručnjak
profesionalno (lat.) (1x)	stručno
profesor (lat.) (1x)	učitelj, nastavnik
profitabilan (njem. < fr. < lat.) (1x)	koji ima dobit
promocija (lat.) (1x)	svečana dodjela, svečanost
promovirati (lat.) (1x)	svečano dodijeliti, predstaviti
psihijatrijski (grč.) (2x)	za duševne bolesti
ratifikacija (njem. < lat.) (1x)	potvrđivanje, odobrenje
realno (lat.) (3x)	stvarno
reforma (njem. < fr. < lat.) (2x)	izmjena
regija (lat.) (4x)	područje
regionalan (lat.) (2x)	područni
relaksirati (lat.) (1x)	odmoriti, opustiti
relevantan (2x)	odgovarajući, popratni, bitni
relevantno (lat.) (1x)	bitan, značajan, odgovarajuće
resor (fr.) (1x)	ogranak, područje
restrukturiranje (lat.) (1x)	preustrojavanje
retrogradan (lat.) (1x)	koji nazaduje, nazadan
rezidencija (njem. < fr. < lat.) (1x)	sjedište, boravište
rezultat (njem. < fr. < lat.) (6x)	ishod
rizik (tal. + fr. < grč. < arap.) (3x)	opasnost
ruta (fr.) (1x)	smjer
scenarij (tal. < lat.) (1x)	slučaj
sektor (lat.) (1x)	odjel
septičan (grč.) (1x)	otrovan, onečišćen
serija (njem. < lat.) (1x)	skupina
sezona (fr. < lat.) (2x)	godišnje doba, dio godine
simbolički (lat. < grč.) (1x)	znakovit
sinergija (grč.) (1x)	zajednički rad, suradnja
sistemska (grč.) (1x)	sustavan

situacija (lat.) (7x)	okolnosti, stanje
skandal (njem. < lat. < grč.) (1x)	sramota
specijalan (specijalna emisija) (lat.) (2x)	poseban
spektakl (njem. < fr. < lat.) (5x)	događaj
spektakularno (njem. < fr. < lat.) (1x)	veličanstveno, izvanredno
spekulirati (njem. < lat.) (1x)	pretpostavljati, nagađati
stabilan (lat.) (2x)	čvrst, pouzdan, stalan, postojan
statua (lat.) (1x)	skulptura, kip
struktura (lat.) (1x)	cjelina
student (lat.) (1x)	sveučilištarac
suverenitet (fr.) (1x)	nezavisnost, samostalnost
šansa (fr.) (1x)	prilika, vjerojatnost
tema (lat. < grč.) (5x)	predmet, glavna misao, osnova
teren (fr.) (1x)	zemljište, tlo
teritorij (lat.) (1x)	područje
termin (lat.) (2x)	izraz, pojam
titan (grč.) (1x)	div, gorostas
toksičan (lat. < grč.) (1x)	otrovan
transformacija (lat.) (3x)	preobrazba, promjena
transparentan (njem. < lat.) (2x)	jasan, vidljiv
tranzit (njem. < tal. < lat.) (1x)	prijenos
ukalkulirati (njem. < lat.) (1x)	uračunati
unija (lat.) (5x)	sjedinjenje, ujedinjenje, jedinstvo
verifikacija (njem. < lat.) (2x)	ovjera, potvrđivanje, potvrda, valjanost, dokazivanje
volonter (fr.) (2x)	dobrovoljac

Lista 4: Internacionalizmi u hrvatskoj televizijskoj informativnoj emisiji *Dnevnik HRT-a* za koje ne postoje hrvatske istoznačnice.

- administrativni (lat.) (1x)
- afera (fr. < lat.) (13x)
- akcijski (lat.) (1x)
- alkohol (lat. < šp. < arap.) (1x)
- amandman (fr. < lat.) (1x)
- analiza (lat. < grč.) (2x)
- analizirati (lat. < grč.) (2x)
- anestezija (grč.) (3x)
- anesteziologinja (grč.) (1x)
- angažman (njem. < fr.) (1x)
- apstraktan (lat.) (1x)
- autocesta (grč.) (2x)
- automatski (puška) (grč.) (1x)
- automobil (fr. < lat.) (1x)
- azilantski (grč.) (1x)
- balistički (lat. < grč.) (2x)
- banka (tal.) (2x)
- bankarski (tal.) (2x)
- cigareta (njem. < franc.) (1x)
- civilizacijski (fr.) (1x)

- decentralizacija (lat. < grč.) (1x)
- demokracija (fr. < lat. < grč.) (1x)
- demokratski (fr. < lat. < grč.) (2x)
- diplomatski (lat. < grč.) (1x)
- dokumentacija (lat.) (4x)
- dokumentaran (lat.) (1x)
- dramski (grč.) (1x)
- egzorcizam (lat. < grč.) (1x)
- eksplozija (lat.) (1x)
- eksploziv (lat.) (1x)
- ekstravazacija (lat.) (1x)
- elektrana (grč.) (4x)
- električni (grč.) (1x)
- elektronički (komunikacija, pošta) (grč.) (8x)
- element (lat.) (1x)
- energetski (grč.) (1x)
- energija (grč.) (3x)
- fanfara (fr. < šp. < arap.) (1x)
- fizički (lat. < grč.) (3x)
- funkcija (lat.) (1x)
- funkcioniranje (lat.) (3x)
- garaža (fr.) (1x)
- gaziran (grč.) (2x)
- gram (lat. < grč.) (4x)
- ideologija (njem.) (1x)
- industrija (lat.) (3x)
- infrastrukturni (njem.) (1x)
- iskonzultirati (1x)
- kalorija (njem. < fr. < lat.) (1x)
- kalorijski (njem. < fr. < lat.) (1x)
- kamera (lat. < grč.) (1x)
- kampanja (fr. < tal. < lat.) (2x)
- kancelarka (lat.) (2x)
- kandidat (njem. < lat.) (1x)
- kanton (fr. < stprov.) (1x)
- kapitaliziran (njem. < lat.) (1x)
- karijera (fr. < lat.) (2x)
- kilogram (grč.) (2x)
- koncert (njem. < tal.) (1x)
- konferencija (njem. < lat.) (1x)
- konstruktivan (njem. < lat.) (1x)
- kontinent (2x)
- kritičan (lat. < grč.) (1x)
- kritika (lat. < grč.) (2x)
- kriza (njem. < lat. < grč.) (1x)
- kruna (lat.) (1x)
- kultura (lat.) (1x)
- kvaliteta (njem. < lat.) (1x)
- kvalitetan (njem. < lat.) (1x)
- lex Agrokora (lat.) (ime) (6x)
- likvidnost (lat.) (1x)
- logika (lat. < grč.) (1x)
- matura (njem. < lat.) (1x)
- medicinski (lat.) (3x)
- medijski (lat.) (3x)
- mehanizam (lat. < grč.) (1x)
- migrant (lat.) (2x)
- milijarda (fr. < lat.) (3x)
- milijun (tal.) (3x)
- ministar (lat.) (14x)
- ministarstvo (lat.) (2x)
- ministrica (lat.) (4x)
- minuta (lat.) (4x)
- multidisciplinarni (lat.) (1x)
- nacionalan (njem. < lat. < franc.) (11x)
- nacionalizam (njem. < lat. < franc.) (1x)
- nuklearan (lat.) (5x)
- oltar (lat.) (2x)
- omnibus (njem. < fr. < lat.) (1x)
- operacija (lat.) (5x)
- operativan (lat.) (3x)
- operirati (lat.) (1x)
- organizacija (njem. < lat. < grč.) (5x)
- organiziran (njem. < lat. < grč.) (1x)
- organiziranje (njem. < lat. < grč.) (1x)
- palača (lat.) (1x)
- plan (njem. < fr. < lat.) (3x)
- planiran (njem. < fr. < lat.) (1x)

- policajac (njem. < fr. < grč.) (1x)
- policija (njem. < fr. < grč.) (13x)
- političar (grč.) (3x)
- politički (grč.) (10x)
- politika (grč.) (9x)
- populistički (lat.) (1x)
- pozicioniranje (lat.) (1x)
- princ (njem. < lat.) (15x)
- princeza (njem. < lat.) (1x)
- problem (njem. < grč.) (9x)
- procedura (njem. < fr. < lat.) (1x)
- proces (njem. < lat.) (7x)
- profiterstvo (njem. < fr. < lat.) (1x)
- projekt (lat.) (3x)
- propagirati (njem. < lat.) (1x)
- psihologinja (grč.) (1x)
- psihomotorni (grč.) (1x)
- rasistički (njem. < fr. < tal. < arap.) (1x)
- reagirati (njem. < lat.) (1x)
- reakcija (njem. < lat.) (1x)
- reakreditacijski (fr.) (1x)
- referendum (lat.) (1x)
- reformski (njem. < fr. < lat.) (1x)
- repetiranje (njem. < lat.) (1x)
- republika (lat.) (6x)
- revolucionaran (lat.) (1x)
- sektorski (lat.) (1x)
- skandalozan (njem. < lat. < grč.) (2x)
- specijalac (lat.) (2x)
- strateški (grč.) (1x)
- studij (lat.) (6x)
- studijski (lat.) (1x)
- studirati (lat.) (1x)
- telefon (grč.) (6x)
- terorizam (lat.) (1x)
- ton (grč.) (1x)
- tragedija (lat. < grč.) (1x)
- tragičan (lat. < grč.) (1x)
- uniforma (lat.) (1x)

6.2. Slovački mediji

6.2.1. *Chart Show*

Emisija glazbeno-zabavnog karaktera *Chart Show* prikazuje se svakoga tjedna srijedom u 20:30 sati. Voditeljica emisije je Adela Vinczeová, a njezin stalni suvoditelj je glazbeni stručnjak Juraj Čurný koji ujedno i izrađuje listu pjesama. Svaki tjedan u emisiju dolaze tri nova gosta koji s voditeljima komentiraju listu pjesama. U ovoj emisiji, 16. svibnja gostovali su glumci Barbora Švidraňová, Juraj Loj i Filip Tůma. Uz njih, kraća, uglavnom glazbena gostovanja, imali su i pjevači Nela Pocisková, Lukaš Adamec i Thomas Puskailer. Ukupno trajanje emisije bilo je 76 minuta i 15 sekundi.

6.2.1.1. Anglizmi u zabavnoj televizijskoj emisiji *Chart Show*

Kao i kod *In magazina*, i sami naziv ove emisije u sebi sadrži engleske riječi *chart* koja bi se na hrvatski mogla prevesti kao mapa, karta, prikaz, odnosno na slovački kao „mapa“, „tabuľka“, „graf“, „zoznam“. Riječ *show* i na hrvatskom i na slovačkom možemo zapisati kao *šou*, a označava umjetničko-zabavnu priredbu, odnosno na slovačkom: „výstava“, „prehliadka“, „ukážka“. Emisija je nastala na temelju formata emisije *The ultimative Chart Show* njemačke televizije *RTL* te je stoga vjerojatno zato dobila sličan naziv.

U slovačkom, kao i u hrvatskom, preuzeta je riječ *OK* koja zapravo označava da je nešto u redu pa prema tome isto možemo primijeniti i u slovačkome koristeći izraz „v poriadku“. Isto možemo reći i za riječ *super* umjesto koje možemo iskoristiti izraz „skvelé“. U analizi na nju nailazimo primjerice u obliku „*ten serial je super*“. Uz izraz *super*, pojavio se i izraz *mega* koji nije toliko čest, a u ovom kontekstu iskoristio ga je gostujući pjevač slovačkih korijena Thomas Puskiller koji je rođen u Nizozemskoj, odrastao u Njemačkoj, no zbog oca Slovaka govori i slovački jezik. Njegov internacionalni status objašnjava zbog čega je najvjerojatnije iskoristio upravo riječ *mega* koja inače označava veliki broj. Pjevač je također spomenuo da publika podatke može „*checkovat' na internete*“. Umjesto ovoga, moglo se iskoristiti prilagođeniji anglizam „skontrolovat“ ili, u najboljem slučaju, slovačku riječ „preskúmat“.

Kroz cijelu emisiju provlači se riječ *hit*. Tako primjerice nailazimo na izraz *najväčšie seriálové hity*. Riječ *hit* ušla je i u hrvatski i slovački jezik preko američkoga engleskog u kojem se pojavljuje u istom obliku, a označava proizvod (materijalni ili duhovni: pjesma, film, odjevni predmet i sl.) koji, popraćen snažnom medijskom propagandom, postaje nezaobilazna (najčešće kratkotrajna) pojava koja pobuđuje veliko zanimanje; uspješnica³. Iako se u slovačkom rječniku objašnjava kao „úspešná pieseň“, „skladba“, „šláger“; „módny predmet“, „jav“, korištenje ovog izraza toliko je učestalo da ne narušava značenje jer svi razumiju što ona znači u prijevodu.

Glazbeni stručnjak Juraj Čurný u svojem objašnjavanju uvodne pjesme za seriju Sandokan, spomenuo je instrumental „*s jazzmanami*“. U slovačkom ne postoji riječ *jazzman*, već je ona morfološki prilagođena te glasi *džezista*. Prema tome, nije bilo potrebe za englesku inačicu. Jedan od komentatora istoimene serije rekao je također da je Sandokan bio „*cool*

³ Hrvatski jezični portal. (Zadnji pristup 2.9.2018.: <http://hjp.znanje.hr>)

man“. I dok se izraz *man* može prevesti imenicom „muž“, pridjev *cool* teško je objašnjiv, a posebice zamjenjiv. Slovník.sk objašnjava ga nizom pridjeva: „super“, „skvelý“, „chladný“, „studený“, „svieži“, „chladit“, „pokojný“, „vlažný“, „neomalený“, „držý“, „púhy“⁴.

U analizi nailazimo i na engleske riječi. Tako pri razgovoru s gostima voditeljica Adela Vinczeová umjesto „prosím“ govori *please*. U komentarima na seriju Horná Dolná komentator seriju i naslovnu pjesmu u izvedbi Horkýže Slíže karakterizira kao *crazy*. U slovačkom postoji nekoliko izraza za ovu riječ „bláznivé“, „nenormálne“ ili „šialené“. Također, već na samom početku u najavi emisije možemo čuti uzvike komentatora: *yes!* Budući da u slovačkom postoji afirmacija „áno“, poprilično je jasno da ovdje nije bilo potrebe za engleskom riječju, no komentatorica je vjerojatno zbog uzbuđenosti kada je vidjela najavu za seriju *Dallas* automatski uskliknula *yes*, kao što se događa i u hrvatskih govornika. U ovakvim slučajevima prednost bi svakako trebao imati domaći izraz.

Zanimljivo je također korištenje naziva serija *Kako sam upoznao vašu majku* i *Teorija velikog praska*. I dok neki komentatori koriste slovačke nazive *Ako som spoznal vašu matku* i *Teória veľkého tresku*, drugi koriste engleske nazive *How I met your mother* i *The Big Bang Theory*. S druge strane, od 12 puta koliko se u emisiji spomenulo ime serije Spasilačka služba, odnosno na engleskom *Baywatch*, spomenuti izraz nijednom nije izrečen na slovačkom čiji naziv u prijevodu glasi „Pobrežna hliadka“. Kada ove nazive usporedimo s hrvatskim jezikom, vrlo je mala vjerojatnost da će ih netko reći u izvornom nazivu, na engleskom. U hrvatskim se emisijama, koje se bave tematikom serija, mahom mogu čuti isključivo hrvatski nazivi. Uz ove, u emisiji *Chart Show* pojavljuju se nazivi još dvije serije za koje uopće ne postoji službeni slovački prijevod. Radi se o crtanom filmu *Speedy Gonzales* i seriji *Miami Vice*. U hrvatskom pak postoje službeni prijevodi te oni glase „Brzi Gonzales“ i „Poroci Miami“.

Glumac Filip Tuma prilikom opisivanja što misli o naslovnoj pjesmi serije Sandokan karakterizira ju kao *top*. Slovník.sk ovu riječ objašnjava kao „vrchol“, „špička“, „vrcholný“, „najvyšší“, a u ovom kontekstu mogli bismo iskoristiti riječ špičkový. Uz to, prilikom komentiranja umjesto slovačke riječi „tučniak“ koristi englesku riječ *penguin*. U razgovoru s njim, voditeljica Adela ga opisuje kao príručný *hater*. Riječ *hater* u posljednje se vrijeme

⁴ Pri analizi koristili su se stranica Korpus.sk. i Slovník.sk (zadnji pristup 2.9.2018.: <http://slovniky.korpus.sk/>; Zadnji pristup 2.9.2018.: <https://slovník.azet.sk/>)

često može čuti u razgovoru mladih. U hrvatskom jeziku prevodi se inačicom „mrzitelj“, dok se u slovačkom može iskoristiti riječ „nenávisťník“.

U analizi nailazimo i na izraz *slow motion* koji se koristi prilikom opisa usporenoga kretanja kao efekt usporene projekcije filma. Iako je ovaj izraz dio filmskoga rječnika te se zbog toga često koristi pri opisu scena, u slovačkom se može iskoristiti izraz „pomalý pohyb“ ili pak „spomalený film“. Isto vrijedi i za izraz *sitcom* koji je nastao od izraza *situational comedy*, a označava kratku, komičnu seriju. U slovačkom se može iskoristiti pojam „situačka“, međutim izglednije je susresti se s izrazom *sitcom* koji je jednako prihvatljiv. Treća takva riječ je *show business* koja je u slovačkom morfološki prihvaćena u obliku *šoubiznis*. Iako se za ovu riječ može iskoristiti opisni prijevod „zábavný priemysel“ ili riječ „estráda“, anglizam je dovoljno korišten u slovačkom da je gotovo nezamjenjiv i pomalo je čudno kada bi se netko odlučio na opisni pridjev.

Jedan od komentatora znanstveno-fantastičke serije Dosje X, seriju je opisao kao „*slovenské science fiction*“. U slovačkom postoji domaći izraz „vedecko-fantastický“, stoga nema potrebe za engleskim izrazom.

U glazbenom žargonu, glavna osoba u sastavu, obično pjevač, zove se *frontman*. U slovačkom rječniku obično se govori samo „spevák“ ili eventualno „vedúci hudobník“, ali čest je i izraz na koji nailazimo i u emisiji, *frontman*, stoga ne čudi da se iskoristio upravo ovaj izraz.

U komentarima se također nailazi i na, za slovački jezik, neobičnu riječ *outfit*. Dovoljno je reći „výstroj“ ili „oblečenie“. Slično je i s riječi *outsider* za koju se može upotrijebiti niz izraza poput: „cudzí človek“, „človek zvonka“, „nezasvätený človek“, „nezasvätenec“.

Glazbeni stručnjak Juraj Čurný govori kako su glazbenici „*nakrútili na Youtube nekoľko skečov*“. Premda, pomalo iznenađujuće, ne koristi izraz *video*, umjesto anglizma *skeč* moglo se iskoristiti „krátky výstup“.

Zanimljivo je da je voditeljica Adela Vinczeová u razgovoru sa svojim gostima u jednom trenutku iskoristila englesku riječ *fan*, umjesto anglizma *fanúšik* koji je već ustaljen u slovačkome. Korpus sk. riječ *fan* pronalazi samo u govornom rječniku *fanklub*, dok Slovník sk. ovu riječ uopće ne pronalazi. Ipak, umjesto obje riječi mogla se iskoristiti riječ „stúpenec“.

Uz spomenute riječi voditeljica također umjesto slovačke riječi „kapela“ koristi anglizam *band*. Također, u razgovoru s gostom Thomasom Puskillerom koristi izraz *cédečko* koji je primjeren za govorni, neslužbeni razgovor. U svojem radu, autorica Petra Jesenská (2014) ovaj je izraz svrstala pod kategoriju *hovorové štandardné anglicizmy*. U ovom slučaju mogao se iskoristiti jedan od dva izraza „cédeprehrávač“ ili „kompaktná platňa“. Kada objašnjava kako su glumci dobro uigrani u svoje uloge koristi izraz „*dobre natréňované*“ umjesto kojeg se moglo reći „dobre nacvičené“. Nakon toga umjesto slovačke istoznačnice „odborný“ spominje *profesionálny*.

U jednom od priloga govori se kako su glumci serije Prijatelji „*naštartovali svoje hviezdne kariéry*“. Anglizam *naštartovať* proizašao iz izraza *to start something* mogao se zamijeniti slovačkom inačicom „začať niečo“. Slično se događa i u nastavku priloga gdje se umjesto „bývalý manžel“ navodi *ex manžel*. Preostala dva primjera anglizama u priložima emisije su riječi *partner* i *humor*. Riječ *partner* spomenuta je u kontekstu partnera Pamele Anderson stoga se umjesto anglizma mogao upotrijebiti jedan od izraza „manžel“, „milenec“, „priateľ“ ovisno o vrsti odnosa. Također, umjesto anglizma *humor* postoje izrazi „vtipnosť“ i „žartovnosť“.

Riječ *klip* ili *videoklip* u emisiji se pojavljuje čak pet puta. Radi se o anglizmu koji se u slovačkom može zapisati kao *klip* i *clip*. Kao što je već spomenuto u radu, jedno od najvećih područja korištenja anglizama upravo je glazba. Stoga je u ovom slučaju teško pronaći slovačku inačicu koja bi odgovarala ovoj riječi. Korpus sk. kao sinonime navodi „videopesnička“ i „hudobný klip“. Najbliža tom značenju je riječ „snímka“, međutim koristi se u drugačijem kontekstu od spomenutoga.

Također, riječ koja se u *Chart Showu* spomenula čak deset puta je *dabing* nastala od engleske riječi *dubbing* koja se u hrvatskom prevodi „sinkronizacija“. Jednako kao u hrvatskom, ni u slovačkom ne postoji inačica ove riječi stoga ju jedino možemo opisati: „pretlmočenie a úprava hovoreného textu a dialógov filmového al. televízneho diela z cudzieho jazyka do cieľového jazyka krajiny, v ktorej sa dielo uvádza“.

Voditeljica također spominje riječ *tínedžer* koja se može pisati u navedenom prilagođenom ili izvornom obliku *teenager*. Kao i u prethodnom primjeru, i u ovom slučaju riječ možemo samo opisati: „mladý človek medzi 13 až 19 rokom života“.

Pri razgovoru s voditeljicom, glumci objašnjavaju kako su umjesto vina pili *džus*. Iako je ova riječ morfološki prilagođena slovačkom jeziku, mogao se iskoristiti izraz „šťava“. Isto vrijedi i u slučaju riječi *hobby* koju rječnik Korpus.sk pronalazi i opisuje kao „oblíbený druh zájmovej činnosti“. Međutim, u slovačkom postoje istoznačnice za spomenuti izraz, „záľuba“ i „koniček“.

U *Chart Showu* također nailazimo i na nekoliko riječi koje je Rudolf Filipović u svojim radovima nazivao pseudoanglicizmima. Voditelj Ján Čurný upotrijebio je čak tri: *sexice* što bi trebalo označavati zgodne, privlačne žene, *kultovka* za kultnu pjesmu te *hitovka* za iznimno poznatu pjesmu. Uporabu još jednog u nizu pseudoanglicizama primjećujemo i kod voditeljice Adele koja umjesto riječi multikulturalny koristi riječ *multi-kulti*.

Kao i u hrvatskim i emisijama, i u *Chart Showu* nailazimo na nekoliko slovačkih riječi kojima se dala prednost u odnosu na engleski naziv. Tako se u prilogu umjesto riječi *úvodná melódia* koristi slovački izraz „úvodná skladba“ ili „pieseň“, odnosno, u drugom slučaju, „úvodná zvučka“. Juraj Čurný također prednost daje izrazu „kanadská kapela“, umjesto kanadský *band*. U jednom od priloga, komentator koristi izraz „zemepisný“, a ne *geografický*, dok glumica Barbora Švidraňová izjavljuje „výborný seriál“ umjesto *fantastický*.

6.2.1.1. Tablični prikaz i popis anglizama u zabavnoj televizijskoj emisiji Chart Show

Kao i u analizi hrvatskih televizijskih emisija, i u slučaju emisije *Chart Show* u nastavku prikazujemo tablicu s riječima koje smo identificirali kao anglizme. Pri tome, u posebnoj tablici izdvajamo riječi stranoga podrijetla, tzv. internacionalizme. Riječi su u tablicama raspoređene po abecedi te je za svaku naveden je prijedlog primjerenije, odnosno moguće slovačke istoznačnice. Nakon svake tablice nalazi se posebna lista anglizama, odnosno internacionalizama s riječima za koje ne postoje slovačke istoznačnice ili one nisu usvojene. Također, pokraj svake riječi ispisani su brojevi koji označavaju koliko se puta riječ pojavila u analiziranim emisijama. U slučaju internacionalizama, uz broj nalaze se i kratice jezika iz kojih riječi potječu.

Riječi su navedene u osnovnom gramatičkom obliku, odnosno glagoli u infinitivu, pridjevi u nominativu muškoga roda jednine, imenice u nominativu muškoga, ženskog i srednjeg roda jednine pri čemu su posebno istaknute glagolske imenice.

Tablica 5: Anglizmi u slovačkoj televizijskoj zabavnoj emisiji *Chart Show* za koje postoje slovačke istoznačnice.

ANGLIZAM	PRIJEDLOG SLOVAČKIH ISTOZNAČNICA
band (1x)	kapela
Baywatch (12x)	Pobrežná hliadka
cédečko (1x)	cédeprehrávač, kompaktná platňa
chart (1x)	mapa, tabuľka, graf, zoznam
checkovať (1x)	skontrolovať, preskúmať
cool (1x)	skvelý
crazy (1x)	bláznivé, nenormálne, šialené
dubbing/dabing (1x)	pretlmočenie
džús (1x)	šťava
ex manžel (1x)	bývalý manžel
fan (1x)	fanúšik, stúpenec
frontman (1x)	vedúci hudobník (al. spevák) hudobnej skupiny; hlavný predstaviteľ
hater (1x)	nenávisťník
hit (1x)	úspešná pieseň, skladba, šlager
hobby (2x)	záľuba, koníček
How I met your mother (1x)	Ako som spoznal vašu matku
humor (1x)	vtipnosť, žartovnosť
jazmann (1x)	džezista
klip (1x), videoklip (1x)	snímka
kultový (1x)	posvätný, obradný
man (1x)	muž
mega (1x)	výborne
multi-kulti (1x)	multikulturálny
naštartovať (1x)	začať
natrénovane (1x)	nacvičene
ok (1x)	v poriadku
outfit (1x)	výstroj, oblečenie
outsider (1x)	cudzí človek, človek zvoka, nezasvätný človek, nezasvätenec
partner (1x)	manžel, milenec, priateľ
penguin (1x)	tučniak
please (1x)	prosím
profesionálny (1x)	odborný, skúsený
science-fiction (1x)	vedecko-fantastický
sexi (1x)	zmyselný, príťažlivý
show/šou (1x)	výstava, prehliadka, ukážka

showbusiness/šoubiznis (1x)	zábavný priemysel, estráda
sitcom (situational comedy) (1x)	situačka
skeč (1x)	krátky výstup
slow motion (1x)	spomalený film
super (1x)	skvelé
The Big Bang Theory (1x)	Teória veľkého tresku
top (1x)	špičkový
yes (1x)	áno

Lista 5: Anglizmi u slovačkej televízijской zábavnej emisiji *Chart Show* za koje ne postoje slovačke istožnačnice.

- Delta Air Lines (ime) (1x)
- detektív (2x)
- film (3x)
- horor (1x)
- hosteska (2x)
- IMT Smile (ime) (1x)
- Internet (ime) (1x)
- komiks (1x)
- metal (1x)
- Miami Vice (4x)
- Miami Vice Theme (1x)
- Mr. Bean (2x)
- Knight Rider (5x)
- punkový (1x)
- rekordný (1x)
- singlový (5x)
- Speedy Gonzales (1x)
- striptízový (1x)
- Tarzan (ime) (1x)
- teenager/tínedžer (1x)
- trend (1x)
- whisky (2x)
- Youtube (ime) (1x)

6.2.1.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u zabavnoj televizijskoj emisiji *Chart Show*

Tablica 6: Internacionalizmi u slovačkoj televizijskoj zabavnoj emisiji *Chart Show* za koje postoje slovačke istoznačnice.

INTERNACIONALIZAM	PRIJEDLOG PRIMJERENIJE SLOVAČKE ISTOZNAČNICE
absolútne (3x)	celkom, úplné
absurdum (l) (2x)	nezmysel
agent (t) (1x)	zástupca; vyzvedač
agentka (t) (1x)	zástupkyňa
akcent (l) (1x)	prízvuk
akt (l) (6x)	čin, dejstvo, spis
album (l) (1x)	súbor
alkoholička (arab) (1x)	pijan, opilec (hovor.)
ansámbl (1x)	zbor, súbor
arogantný (l) (1x)	nadutý, domýšľavý, bezočivý, spupný
atmosféra (g) (2x)	nálada, ovzdušie
atraktívny (l) (1x)	príťažlivý, lákavý, pútavý
auto (g) (1x)	automobil
automatický (g) (1x)	samočinný
autor (l) (4x)	tvorca, pisateľ
bajúz (maď) (1x)	fúz, fúzy (hovor.)
blondínka (1x)	zlatovláska (expr.)
charakteristický (g) (1x)	význačný, príznačný
charakterizovať (g) (2x)	vyznačovať
charakterovo (g) (1x)	význačne, príznačne
debata (f) (2x)	rozprava, rokovanie, rozhovor
debutovať (f) (1x)	prvý raz verejne vystupovať
depresia (l) (1x)	skľúčenosť, sklesnutosť, ochabnutosť
depresívny (l) (1x)	skľučujúci, tiesnivý
diapazón (g) (1x)	rozpätie, rozsah
doktor (l) (1x)	lekár (hovor.)
dramatický (g) (1x)	osudný
dynamický (g) (1x)	pohyblivé, živé
emigrant (l) (1x)	vystáhovalec
emigrovať (l) (1x)	vystáhovať
emócia (f) (3x)	cit, vzruch, vzrušenie
epizóda (g) (7x)	príhoda, príbeh
evidentne (l) (1x)	zreteľne, jasne
evokovať (l) (1x)	vyvolávať

existovať (l) (3x)	byť, jestvovať, trvať
extrémny (l) (2x)	krajný, výstredný
fajn (n < f) (6x)	dobrý, príjemný
fantastický (g) (2x)	výborný
fascinovať (l) (3x)	upútať, priťahovať, očarovať, strhávať
forma (l) (1x)	podoba
formula (l) (1x)	poučka, pravidlo; vzorec
frajer (n) (2x)	mileneč, milý, nápadník (hovor.)
fungovať (l) (1x)	platiť
fyzionomický (g) (1x)	podobajúc sa, podobný
generácia (l) (3x)	pokolenie
geniálne (l) (3x)	mimoriadne
grád (l) (1x)	stupeň
honorár (l) (2x)	zárobok, (peňažitá) odmena
horizont (g) (1x)	obzor, rozhľad
ikona (g) (1x)	predstaviťka
indicia (l) (1x)	príznak, náznak, známka budiaca podozrenie
informácia (l) (1x)	správa, údaj
informovaný (l) (1x)	oboznámený, poučený
inšpirovať (l) (1x)	dať podnet, vyvolať, podnietiť
inštrumentálka (l) (2x)	nástrojovka
interpret (l) (2x)	výkonný umelec
kamionista (f) (1x)	vodič kamiónu
kategória (g) (1x)	druh
kinematografia (g) (1x)	filmové umenie
kombinovať (l) (1x)	spojiť
kompenzovať (l) (1x)	vyrovnávať, nahrádzať
kompletný (f) (1x)	celý, úplný
kontrast (t) (1x)	protiklad
kritizovať (g) (1x)	posudzovať
mapovať (zo seriálov) (l) (1x)	zistiť
minimalistický (l) (1x)	najmenší, najnižší
minimálne (l) (1x)	aspoň
muzika (l < g) (1x)	hudba
mysteriózny(f < g) (1x)	tajomný
nákupne centrum (l < g) (1x)	stredisko
normálnosť (l) (1x)	zvyčajnosť, bežnosť, priemernosť
normálny (l) (1x)	riadny, zvyčajný, bežný
nostalgia (g) (1x)	túžba
nostalgický (g) (1x)	túžobný
orientovať (f < l) (1x)	usmerniť
originál (l) (2x)	pôvodina
originálny (l) (2x)	pôvodný, prvotný
paralelný (g) (1x)	súbežný, súčasný
perfektný (l) (1x)	dokonalý, bezchybný

plán (f) (1x)	úmysel, zámer
planéta (g) (2x)	obežnica
problém (g) (3x)	nerozriešená otázka, neľahká úloha, zložitá vec
producent (l) (1x)	výrobný podnikateľ, výrobca
produkcia (l) (2x)	výsledok výroby
projekt (l) (1x)	návrh
prototyp (g) (1x)	pôvodný, prvotný vzor
pubertálny (l) (1x)	nedospelý
rádio (l) (1x)	rozhlas (hovor.)
reálny (l) (2x)	skutočný
región (l) (2x)	kraj, oblasť
relácia (l) (1x)	vysielanie
rezonovať (l) (2x)	ozvučovať
sezóna (f) (5x)	časový úsek
situácia (l) (2x)	stav, súhrn okolností
skladba (10x)	hudobné umelecké dielo
solídny (l) (1x)	slušný, hodnotný, na dobrej úrovni
stabilný (l) (1x)	stály, pevný
šanca (f) (1x)	možnosť, príležitosť
škandalózny (l < g) (1x)	poburujúci
špeciálny (l) (1x)	zvláštny, mimoriadny
špecifický (l) (1x)	typický, charakteristický
štýl (l) (2x)	spôsob; sloh
tempo (t) (1x)	rýchlosť, stupeň rýchlosti
textár (l) (1x)	pisateľ (textov)
tolerovať (l) (1x)	prepačovať, znášať, trpieť, dovoľovať, pripúšťať
tradičný (l) (1x)	obyčajný, zvyčajný
tragický (g) (1x)	smutný, hrozný, žalostný, truchlivý
typický (g) (1x)	príznačný, charakteristický; svojrázny, osobitý
verbálny (l) (1x)	slovný
verzia (l) (3x)	podoba

Lista 6: Internacionalizmi u slovačkej televízijской zábavnej emisiji *Chart Show* za koje ne postoje slovačke istoznačnice:

- aktivistka (l) (1x)
- Američan (1x)
- animácia (l) (2x)
- anketa (f) (3x)
- diskotéka (g) (1x)
- dráma (g) (1x)
- erotický (g) (1x)
- erotika (g) (3x)
- fialový (n < l) (1x)
- fotka (g) (1x)

- fotografia (g) (1x)
- fyzika (g) (1x)
- gitara (f < šp < arab < g) (1x)
- kamera (l < g) (2x)
- kapsula (l) (2x)
- kariéra (f) (4x)
- kazeta (f) (1x)
- klasický (l) (1x)
- komediálny (g) (1x)
- komunizmus (f) (1x)
- koncert (t) (6x)
- koprodukcja (l) (1x)
- krimi (l) (1x)
- kriminálka (l) (2x)
- melódia (g) (6x)
- milión (t) (3x)
- minúta (l) (2x)
- minútový (l) (1x)
- móda (f) (1x)
- módny(f) (1x)
- multigeneračný (l) (1x)
- nerv (l) (1x)
- odfarbený (n) (1x)
- ordinácia (l) (1x)
- orchestra (g) (1x)
- pantomimický (g) (1x)
- pápež (n < l < g) (2x)
- plastika (g) (2x)
- policajt (n < l < g) (1x)
- polícia (l < g) (1x)
- pozitívny (l) (1x)
- premiéra (f) (1x)
- premiérový (f) (3x)
- princezná (n < f) (1x)
- problematika (g) (2x)
- psychologický (g) (1x)
- reklama (f) (1x)
- rezonujúci (l) (1x)
- režisér (f) (2x)
- režisérka (f) (1x)
- sako (t < g) (2x)
- scenár (l < g) (2x)
- scenárista (l < g) (1x)
- séria (l) (6x)
- seriál (l) (115x)
- seriálový (l) (20x)
- sympatický (g) (1x)
- sóda bikarbóna (l < arab) (1x)
- šiltovka (n) (3x)
- špeciál (l) (hovor.) (1x)
- štúdio (t) (2x)
- telenovela (g + t) (4x)
- televízia (g + t) (3x)
- televízny (g + t) (5x)
- telka (g + t) (3x)
- téma (g) (4x)
- text (l) (4x)
- tiger (l < perz) (4x)
- titulka (l) (1x)
- titulný (l) (1x)
- tón (l < g) (3x)
- trauma (g) (1x)
- typ (g) (1x)
- vegetarián (l) (1x)
- víno (8x)
- zarezonovať (l) (1x)

6.2.2. *Správy RTVS*

Správy RTVS informativna je emisija na slovačkoj nacionalnoj televiziji *Rozhlas a televízia Slovenska*. Emisija se prikazuje svakoga dana u 19 sati. U radu su analizirane emisija 17. svibnja 2018. koju je vodio Viliam Stankay u trajanju od 37 minuta te emisija koja se emitirala u petak, 18. svibnja u trajanju od 36 minuta i 06 sekundi kojoj je voditeljica bila Janette Štefánková.

6.2.2.1. *Anglizmi u informativnoj televizijskoj emisiji Správy RTVS*

Kao i u hrvatskoj informativnoj emisiji, i u slovačkoj nailazimo na anglizam *summit*, odnosno *samit*, u izrazu „*zo summitu Európskych lídrov*“. Za razliku od hrvatskoga, u slovačkom jeziku riječ je morfološki obrađena. I ovdje se može predložiti opisno objašnjenje kao „schôdzka na najvyššej úrovni“. Također, umjesto anglizma *líder*, može se upotrijebiti „vedúci“ ili „vodca“.

U osvrtu na konferenciju Globsec koja se održala u Bratislavi, novinarka naglašava kako se predsjednik Vlade dotaknuo teme širenja „*hoaxov či dezinformácii*“. Riječ *hoax* označava obmanu, odnosno preciznije rečeno obmanu masovnih razmjera. U informacijskim tehnologijama, *hoax* predstavlja svaku poruku koja lažnim informacijama navodi korisnika da oda povjerljive podatke ili bez opravdanoga razloga poduzme neku radnju. Međutim, čudno je da je upravo ova riječ iskorištena u informativnoj emisiji koju gleda široka masa publike koja nije upoznata s informatičkim terminima. Prema tome, bilo bi logičnije iskoristiti jednu od slovačkih inačica: „podvod“, „fáma“ ili „falošná správa“. *Dezinformácia* je riječ koja se koristi u kontekstu medija pa je prema tome i poznatija široj javnosti. U slovačkom ju možemo okarakterizirati kao „nepravdivá správa“, no za tim nema velike potrebe jer je riječ razumljiva.

Kao i u hrvatskim emisijama, i u ovoj se u kontekstu kraljevskoga vjenčanja koje se odvijalo taj tjedan, spominju „*paparazzovia*“, riječ koja je originalno talijanskoga podrijetla, ali se proširila zbog američkoga i britanskoga utjecaja, posebice u doba princeze Diane, kada se bilježi nagli porast ovog zanimanja.

Kao i u hrvatskom *Dnevniku*, i ovdje nailazimo na riječ *koncern*. Korpus sk. ovaj izraz opisuje na sličan način kao Hrvatski jezični portal: „zoskupenie právne samostatných

podnikov“. Međutim, kao i u hrvatskom, umjesto ove mogla se iskoristiti riječ „podnik“. Slično kao i u hrvatskom je i s riječi *partner* umjesto koje možemo reći „spoločník“ ili „spoluúčastník“.

U jednom od priloga novinarka spominje spoločný *biznis* i *agrobiznis*. U rječniku sinonima umjesto ove predlažu se riječi „obchod“, „obchodná činnosť“ i „obchodné podnikanie“ ili u slučaju riječi *agrobiznis* „poľnohospodársky obchod“.

U jednom od priloga, također se koristi iranský *export*. Ovaj anglizam objašnjava se kao „vývoz tovaru do zahraničia“, ali za njim nema potrebe jer se umjesto njega može reći „vývoz“. Isto je s korištenjem riječi *vulkán* za koju postoji slovački izraz „sopka“. U daljnjem prilogu iz crne kronike, spominje se „česká investigatívna novinarka“. Umjesto izraza *investigatívny* može se upotrijebiti jedan od izraza „skúmajúci“, „pátrajúci“, „vyšetrujúci“. U istom prilogu koristi se i anglizam *mail* za koji se može upotrijebiti slovački izraz „elektronická pošta“ jednako kao i u hrvatskom jeziku. Međutim, za razliku od informativne emisije *Dnevnik HRT-a* u kojoj se ovaj anglizam koristio čak 17 puta, u slovačkoj informativnoj emisiji spominje se samo jednom.

Anglizam *parlament* sve je učestaliji u javnim raspravama stoga ni ne čudi da i u ovoj emisiji na izraz nailazimo šest puta. Niti jednom nisu upotrebljene slovačke inačice „snem“ ili „snemovňa“. Slično je i s riječi *partner* koja se ovdje pojavljuje u kontekstu koalicijskoga partnera te ju možemo prevesti kao „spoločník“ ili „spoluúčastník“.

U prilogu o tekšaškoj srednjoj školi, voditeljica spominje izraz „texaský šerif“. Anglizam *šerif* mogao bi se prevesti kao „vedúci“ ili „nadriadený“, međutim voditeljica ga je ovdje najvjerojatnije upotrijebila iz istog razloga kao što je i voditeljica emisije *Dnevnik HRT-a* iskoristila izraz *pub* umjesto „krčma“. Obnašanje dužnosti *šerifa* karakteristično je za američku kulturu te je upravo to najvjerojatnije razlog zbog kojeg je voditeljica ostala pri anglizmu.

Pri analizi smo također naišli i na anglizam *štandardný* koji rječnik Korpus.sk objašnjava kao „ustálený“ i „bežný“ pa su se upravo ti izrazi mogli iskoristiti i u prilogu. Slično vrijedi i za anglizme *test* i *trend*. Prvi anglizam pojavio se u izrazu *laboratorné testy*. Umjesto ovoga moglo se iskoristiti „laboratorné vyšetovanie“, „laboratorné skúšky“ ili „laboratorný výskum“. Anglizam *trend* nema određenu slovačku inačicu, ali se u ovome kontekstu moglo iskoristiti izraze „mať sklon“, „náklonnosť“ ili „náchylnosť“.

Osim ovih, u slovačkoj informativnoj emisiji nailazimo na engleske riječi još samo u vidu naziva tvrtki ili konferencija poput *Globsec*, *J&T private investment*, *Nord Stream 2*, *J&T Europe*, *CITIC Group* i slično.

Za razliku od prethodne tri emisije, u ovoj nailazimo samo na dva slučaja u kojima se prednost dala slovačkom izrazu. Tako novinar u prilogu umjesto *intervju* kaže „rozhovor“ te umjesto *internacionálny* navodi „medzinárodný“. Međutim, ovdje treba naglasiti da se, za razliku od prethodne tri emisije, ovdje ujedno koristio i najmanji broj anglizama. Kada govori o bolesti, voditelj navodi slovački izraz „rakovina“ umjesto *karcinóm*. U emisiji se također tri puta iskoristila riječ „pokus“, a ne *experiment* te osam puta „predseda“ umjesto *prezident*.

6.2.2.1. Tablični prikaz i popis anglizama u informativnoj televizijskoj emisiji *Správy RTVS*

Kao i u slučaju prethodnih emisija, u nastavku slijede dvije tablice i dva popisa riječi. Prvu tablicu čine anglizmi, dok drugu čine internacionalizmi. U obje tablice ponuđeni su prijedlozi slovačkih istoznačnica za određeni anglizam, odnosno internacionalizam. Nakon svake tablice nalaze se popisi riječi za koje u kontekstu, u kojem su se koristile u emisiji, ne postoje slovačke istoznačnice. Uz svaku riječ ispisan je broj koji označava koliko se puta pojedina riječ pojavila u emisiji. Također, uz internacionalizme je primjerenim kraticama ispisan podrijetlo riječi.

Riječi su navedene u osnovnom gramatičkom obliku, odnosno glagoli u infinitivu, pridjevi u nominativu muškoga roda jednine, imenice u nominativu muškoga, ženskog i srednjeg roda jednine pri čemu su posebno istaknute glagolske imenice.

Tablica 7: Anglizmi u slovačkoj televizijskoj informativnoj emisiji *Správy RTVS* za koje postoje slovačke istoznačnice.

ANGLIZAM	PRIJEDLOG SLOVAČKIH ISTOZNAČNICA
agrobiznis (1x)	poľnohospodársky obchod
biznis (1x)	obchod, obchodná činnosť, obchodné podnikanie
dezinformácia (1x)	nepravdivá správa
export (1x)	vývoz

hoax (1x)	podvod, fáma, falošná správa
investigatívny (1x)	skúmajúci, pátrajúci, vyšetrojúci
koncern (1x)	podnik
líder (1x)	vedúci, vodca
mail (1x)	elektronická pošta
paparazzi (1x)	senzáciechťiví fotoreportéri
parlament (6x)	snem, snemovňa
partner (1x)	spoločník, spoluúčastník
summit/samit (1x)	schôdzka na najvyššej úrovni
šerif (1x)	vedúci, nadriadený
štandardný (2x)	ustálený, bežný
test (1x)	skúška, vyšetrovanie, výskum
trend (1x)	náklonnosť, náchylnosť
vulkán (1x)	sopka

Lista 7: Anglizmi u slovačkej televízijской informativnoj emisiji *Správy RTVS* za koje ne postoje slovačke istoznačnice.

- Biofinish (ime) (1x)
- CITIC Group (ime) (1x)
- Eurofond (5x)
- Eurofondový (2x)
- Európska komisia (12x)
- Európska únia (ime) (11x)
- Globsec (ime) (1x)
- hollywoodsky (1x)
- J&T Europe (ime) (1x)
- J&T Private Investment (ime) (1x)
- kyberpriestor (1x)
- Nord Stream 2 (ime) (1x)
- radar (Radio Detecting and Ranging) (1x)
- reportér (1x)
- reportérka (1x)
- texaský (1x)
- Twitter (ime) (2x)

6.2.2.3. Tablični prikaz i popis internacionalizama u informativnoj televizijskoj emisiji *Správy RTVS*

Tablica 8: Internacionalizmi u slovačkej televizijskoj informativnoj emisiji *Správy RTVS* za koje postoje slovačke istoznačnice.

INTERNACIONALIZAM	PRIMJERENIJE SLOVAČKE ISTOZNAČNICE
agentúra (n < t) (3x)	spoločnosť ponúkajúca služby; zastupiteľstvo
agrodotácia (l) (3x)	peňažná podpora (do poľnohospodárstva)
akceptovať (l) (1x)	prijímať, prijať, súhlasiť s niečím
akcia (l) (1x)	konanie
aktivita (l) (2x)	činnosť, činnosť
aktívny (l) (2x)	činný; na činnosti založený
aktivovať (l) (1x)	podnecovať, povzbudzovať
aktuálny (l) (2x)	pálčivý, časový
alarmujúci (n < t) (1x)	poplašný
ambasáda (f < t < germ < kelt) (2x)	veľvyslanectvo
ambiciózny (l) (1x)	ctížiadostivý
anexia (l) (1x)	násilné pripojenie územia
areál (l) (1x)	priestor, oblasť
armáda (šp) (2x)	vojsko, branná moc
arogancia (l) (1x)	povýšenie, namyslenosť
asistent (l) (2x)	pomocník
asociácia (l) (1x)	združenie, spoločnosť
auto (g) (2x)	automobil
automatický (g) (1x)	samočinný
autor (l) (1x)	pôvodca, tvorca, stvoriteľ (kniž.), pisateľ
avizovať (t) (1x)	ohlasovať, upovedomiť, upozorniť
bariéra (f) (2x)	ohradenie, plot, oplotenie
bilancia (n < t) (1x)	súvaha
blokovací (štatut) (n) (4x)	uzavrieť, uzatvoriť, zavrieť, zatvoriť
bojkot (VM) (1x)	odmietanie, obchádzanie, zanedbávanie
centrum (l < g) (1x)	stredisko
cyklický (l < g) (1x)	pravidelne sa opakujúci
dáta (l) (1x)	údaj
dátum (l) (2x)	časový údaj
definitívny (l) (1x)	konečný, výsledný
definovať (l) (1x)	určiť
deklarácia (l) (3x)	vyhlásenie
deklarovať (l) (2x)	vyhlásiť
delegácia (l) (3x)	vyslaní zástupcovia
delikt (l) (1x)	priestupok, vina
detail (f) (1x)	jednotlivosť, podrobnosť, maličkosť, drobnosť
diplomacia (f < l < g) (4x)	taktika
diplomatický (f < l < g) (1x)	opatrný, vyhýbavý
diskusia (l) (3x)	rozhovor, rozprava
disponibilný (l) (1x)	použiteľný
dispozícia (l) (3x)	schopnosť, nadanie
distribúcia (l) (1x)	rozdeľovanie, rozdelenie, rozmiestňovanie, rozširovanie

divízia (f < l) (1x)	organizačná jednotka; súťaž
dokument (l) (3x)	doklad, osvedčenie, potvrdenka
dominovať (l) (1x)	panovať, vládnuť
dotácia (l) (7x)	podpora
efekt (l) (2x)	účinnok, výsledok
efektívne (l) (1x)	účinne
ekonomický (g) (3x)	hospodársky
ekonomika (g) (3x)	hospodárstvo
eliminovať (l) (1x)	vylúčiť, odstrániť
emisia (l) (1x)	vydanie
energia (g) (1x)	sila
epidémia (g) (3x)	nákaza
erupcia (l) (1x)	vyrážka
eurodotácia (l) (1x)	euro podpora
evakuovať (l) (2x)	vysťahovať
evidovaný (l) (1x)	zapísaný, zaregistrovaný
existujúci (l) (2x)	trvalý, jestvujúci
experimentovanie (l) (1x)	robiť pokusy, skúšať
expert (l) (7x)	odborník, znalec, poradca
explózia (l) (1x)	výbuch
extrémistický (6x)	krajný, výstredný
fabrika (n, f < l) (1x)	továreň
faktor (l) (1x)	činiteľ
fasáda (f < t) (1x)	predok, vonkajšok, povrch
firma (t) (17x)	podnik
formát (l) (1x)	rozmer, tvar, podoba, úroveň, význam
formulovať (otázku) (l) (1x)	vyjadriť, zostaviť, postaviť
fungovanie (l) (2x)	daríť sa, pracovanie
fungovať (l) (3x)	daríť sa, pracovať
funkcia (l) (1x)	činnosť, práca
geodézia (g) (2x)	zememeračstvo
globálny (f < l) (1x)	súhrnný, celkový, všeobecný
identita (l) (1x)	zhoda
ilúzia (l) (1x)	vidina, zdanie, prelud, mámenie
implementovať (l) (1x)	doplniť, naplniť, uskutočniť
incident (l) (2x)	hádky, škriepky, zvada, spor, priek, výstup
infikovaný (l) (2x)	nakazený
informácia (l) (9x)	správa, údaj
informačný (l) (8x)	údajný
informovať (l) (4x)	oboznamovať, upovedomiť
iniciatívny (f < l) (1x)	podnetný
inovácia (l) (1x)	zavádzanie niečoho nového
inšpektor (l) (1x)	úradný dozorca
inštitúcia (l) (1x)	zriadenie, zariadenie
inštitút (l) (1x)	škola, ústav
integrácia (l) (1x)	spájanie do jedného celku, zjednocovanie,

	scelenie
integrovaný (l) (1x)	spojený, zapojený, scelený
integrovat' (l) (1x)	scel'ovať, sceliť, zjednocovať, zjednotiť, spájať, spojiť
intenzívne (l) (1x)	silne, veľke, mohutne, usilovne, účinne
interpretácia (l) (1x)	výklad
investícia (t) (4x)	vkładať
investor (l) (1x)	vkladateľ
investovať (l) (1x)	vložiť, vkladať
kancelária (l) (2x)	miestnosť, úrad
kataster (n < t < g) (4x)	súpis a rozloha pozemkov
kauza (l) (2x)	vec, prípad
klient (l) (1x)	zákazník
koalícia (f) (1x)	zoskupenie, združenie, spolčenie, spojenectvo
kolega (l) (1x)	spolupracovník
komentár (l) (1x)	výklad, poznámka
komentovať (l) (1x)	vybavovať, vybaviť poznámkami
komický (g) (1x)	smiešny, žartovný, veselý
kompetencia (l) (1x)	pôsobnosť
komplikovaný (l) (2x)	zložitý
komplikovať (l) (1x)	robiť zložitým
komunita (l) (1x)	spoločenstvo
konfederácia (l) (4x)	spojenie, spolok, združenie, zväzok
konflikt (l) (2x)	spor, rozpor
konkrétny (l) (3x)	skutočný, určitý, adresný
konkurzný (l) (1x)	súťažný
konšpirácia (l) (1x)	vzbura
konštatovať (f) (1x)	zistiť, zistiť, potvrdzovať, potvrdiť
kontakt (l) (2x)	styk
kontaktovať (l) (1x)	nadväzovať, nadviazať s niekým styky, vyhľadávať, vyhľadať spojenie
v kontexte (l) (2x)	v súvislosti
kontrola (f) (7x)	dozor, dohľad
kontrolný (f) (1x)	dozorný
kontrolór (1x)	dozorca
kontrolovanie (f) (1x)	vykonávať dozor
kontrolovať (f) (1x)	dozerať, sledovať, dohliadať, dávať pozor
kontroverzný (l) (1x)	protirečivý, protikladný
konverzácia (l) (3x)	rozhovor
korupcia (l) (9x)	úplatkárstvo
kriminálny (l) (1x)	trestný
kritický (g) (1x)	osudný, ťažký
kritika (g) (2x)	posudzovanie, posudok; spochybnenie
kritizovať (g) (1x)	vynášať úsudok, hodnotiť, posudzovať
kvóta (t) (1x)	pomerný diel, množstvo, počet
legálny (l) (1x)	zákonný, oprávnený

legislatíva (l) (3x)	zákonodarstvo
licencia (l) (1x)	povolenie
liga (t, šp) (3x)	spolok, združenie, zväz
limit (l) (1x)	(krajná) hranica
lína (n < l) (1x)	ťah, črta
lokálny (l) (1x)	miestny
manažment (a < t) (1x)	vedenie
mapovať (l) (1x)	zistiť
masaker (f) (1x)	hromadné vraždenie, krviprelie
materiál (l) (2x)	hmota, látka, surovina
materiálny (l) (1x)	hmotný, látkový
medializovaný (l) (1x)	sprostredkovaný
médium (l) (1x)	prostredie, sprostredkovateľ
medzirezortný (f) (1x)	medioblastný
migrácia (l) (2x)	premiest'ovanie (sa), premiestňovanie (sa), pohyb, sťahovanie, presídľovanie
migračný (l) (3x)	utečenecký
migrant (l) (1x)	utečenec
minimalizovať (l) (1x)	obmedziť
model (t) (1x)	predloha
modernizácia (f) (1x)	prispôsobovanie
modernizovať (f) (1x)	zosúčasniť
momentálne (l) (2x)	teraz
monarchia (g) (1x)	jedinovláda
monitorovanie (l) (1x)	sledovanie
monitorovať (l) (1x)	sledovať
motív (l) (1x)	dôvod, príčina, odôvodnenie
nadácia (sl + l) (1x)	základina, nadácia
naplánovať (f) (1x)	hodlať, pripravovať, strojiť
naplánovať (f) (1x)	hodlať, chystať sa
negatívny (l) (1x)	záporný
neutralita (l) (1x)	neprikláňanie
nominácia (l) (1x)	menovanie
nominovanie (l) (1x)	menovanie
norma (l) (1x)	súhrn pravidiel
normálne (l) (2x)	bežne
oficiálny (l) (5x)	úradný
oponent (l) (1x)	protivník
opozícia (l) (5x)	protiklad
opozičný (l) (1x)	protikladný
orgán (g) (3x)	ústroj
organizácia (f < g) (2x)	vedenie, riadenie, združenie, zoskupenie, spolok
organizátor (f < g) (1x)	pôvodca
organizovaný (f < g) (2x)	usporiadaný do, vedený
parcela (n < f) (1x)	pozemok
plánovaný (f) (1x)	určený, predpokladaný

platforma (f) (1x)	východisko, základ
pompézny (g) (1x)	nádherný, veľkolepý
portál (l) (1x)	sieť
pozícia (l) (6x)	položenie, postavenie, miesto
praktický (g) (2x)	účelný; úžitkový
praxa (g) (2x)	skúsenosť, zručnosť, zbehlosť
preferovaný (l) (1x)	uprednostňovaný
preferovať (l) (1x)	uprednostňovať
premiér (f) (8x)	predseda vlády
preventívny (l) (1x)	obranný, ochranný
prezident (l) (35x)	predseda
princíp (l) (2x)	pravidlo, predpis, zásada
profesia (l) (6x)	povolanie, zamestnanie
projekt (l) (16x)	návrh, zámer
protest (l) (10x)	nesúhlas, námietka, odpor
protikorupčný (l) (3x)	protiúplatkárske
psychický (g) (1x)	duševný
radikálny (f < l) (1x)	silný
reagovať (l) (2x)	prejavovať, odpovedať
reakcia (l) (4x)	ohlas, ozvena
realita (l) (1x)	jav, úkaz, zjav
realizácia (l) (1x)	uskutočňovanie
referendum (l) (1x)	ľudové hlasovanie
reforma (l) (2x)	úprava, zmena, premena
reformovať (l) (1x)	premeniť, zmeniť, pretvoriť
región (l) (3x)	kraj, oblasť, časť
register (l) (3x)	zoznam, súpis; ukazovateľ, záznam
registrovaný (l) (1x)	zaznačený, záznamenaný
regulácia (l) (2x)	úprava
respektíve (l) (1x)	prípadne, vlastne
rešpektovaný (l) (1x)	vážený
rešpektovať (l) (1x)	ceniť, vážiť
rezerva (l) (1x)	záloha
rezignácia (l) (1x)	vzdanie sa, odstúpenie
rezort (f) (7x)	odbor, časť
riziko (t) (1x)	nebezpečenstvo, hrozba
sála (n) (1x)	miestnosť
sankcia (l) (8x)	trest
scéna (l < g) (1x)	javisko
séria (opatrení) (l) (1x)	rad, sled
sezóna (f) (1x)	obdobie
signál (f) (1x)	poznatok, poznanie
simulovaný (l) (1x)	predstieraný, neskutočný
siréna (VM) (1x)	húkačka (hovor.), zvodkyňa
situácia (l) (3x)	stav, súhrn okolností
skolabovať (sl + l) (1x)	zrútiť sa

skonštatovať (f) (1x)	zisťovať, zistiť, potvrdzovať, potvrdiť
skopírovať (n < l) (1x)	prekresľovať
skpetický (g) (1x)	nedôverčivý, pochybovačný
socialný (l) (3x)	spoločenský
stabilita (l) (2x)	stálosť, ustálenosť, nemennosť, nemeniteľnosť
strategický (g) (1x)	premyslený
subvenčný (l) (1x)	podpora
(presná) suma (l) (2x)	súčet
systém (g) (7x)	sústava
systemový (g) (1x)	sústavný
šéf (f) (7x)	vedúci, nadriadený
škandál (l < g) (1x)	výstup, výtržnosť
špecialista (l) (1x)	odborník, znalec
špecializovaný (l) (2x)	odborný
špeciálny (l) (4x)	mimoriadny, neobvyčajný, nezvyčajný, nevšedný
špecifikovať (l) (1x)	odlišovať, rozlišovať, rozoznávať, rozpoznávať
štatút (l) (3x)	poriadok
študent (l) (1x)	poslucháč
téma (g) (9x)	predmet záujmu, námet
termín (l) (5x)	doba
terorizmus (l) (1x)	násilie, násilenstvo, násilnosť, krutovláda
tornádo (šp) (1x)	víchor, víchrica, povíchrice, vetrisko
tragédia (g) (1x)	pohroma
transportér (f < l) (1x)	dopravník
transportovať (l) (1x)	dopravovať, dopraviť, prevážať, previezť
tranzit (t) (1x)	preprava
verdikt (l) (1x)	rozhodnutie, rozsudok
vetovať (l) (3x)	zakázať, nesúhlasiť
vízia (l) (1x)	predstava, predstavivosť
vyprodukovať (l) (1x)	vyrábať
zablokovať (n) (1x)	uzavrieť, uzatvoriť, zavrieť, zatvoriť
zareagovať (l) (1x)	prejavovať, odpovedať
zaregistrovať (l) (1x)	zaznačiť
zintegrovateľ (l) (1x)	scelovať, sceliť, zjednocovať, zjednotiť, spájať, spojiť
zintenzovanie (l) (1x)	zosilňovanie
zlikvidovať (l) (1x)	riešiť, vybavovať, vybaviť
zóna (g) (5x)	oblasť, územie
zorganizovať (f < g) (1x)	usporadovať, strojiť, pripravovať

Lista 8: Internacionalizmi u slovačkej televizijskej informativnoj emisiji *Správy RTVS* za koje ne postoje slovačke istoznačnice

- administratíva (l) (1x)
- alkohol (arab) (1x)
- analytik (g) (1x)
- antibyrokratický (f + g) (1x)
- asfaltový (g) (1x)
- astma (g) (1x)
- byrokrácia (f + g) (2x)
- Celzius (VM) (1x)
- demokracia (g) (4x)
- demokratický (g) (4x)
- demonštrant (3x)
- diagnóza (g) (2x)
- digitalizácia (l) (1x)
- droga (f < hol) (2x)
- drohový (f < hol) (2x)
- ebola (VM) (4x)
- ekológ (g) (1x)
- elektronický (g) (2x)
- energetický (g) (1x)
- euro (6x)
- extrémista (l) (1x)
- extrémizmus (l) (2x)
- geopolitický (g) (1x)
- hospitalizovať (l) (2x)
- hybridný (l) (1x)
- infraštruktúra (l) (1x)
- inovatívny (l) (1x)
- inteligencia (l) (1x)
- invalidný (f < l) (1x)
- kancelárka (l) (3x)
- kandidátsky (l) (1x)
- kariéra (f) (1x)
- kartografia (g) (1x)
- koalický (f) (1x)
- komisár (l) (3x)
- kompromis (l) (1x)
- komunikácia (l) (1x)
- komunikovať (l) (2x)
- kontrolovateľný (f) (1x)
- kráter (g) (1x)
- laboratórium (l) (2x)
- literatúra (l) (4x)
- mafia (t) (1x)
- mafiánsky (t) (1x)
- mikrovlný (g + sl) (1x)
- miliarda (f) (2x)
- milión (t) (11x)
- miliónový (t) (2x)
- minister (f) (9x)
- ministerka (f) (5x)
- ministerstvo (f) (8x)
- mínus (l) (2x)
- minúta (l) (2x)
- mobil (l) (2x)
- narcis (VM) (2x)
- nervovo (l) (1x)
- nominantka (l) (1x)
- normalizácia (l) (1x)
- novela (t) (3x)
- onkologický (g) (4x)
- operačný (l) (1x)
- pacient (l) (7x)
- papier (l < g < eg) (1x)
- park (f) (1x)
- parkatika (g) (1x)
- percent (4x)
- poeziomat (g) (1x)
- policajný (l < g) (6x)
- policajt (n < l < g) (5x)
- polícia (l < g) (13x)
- politický (g) (11x)
- politik (g) (5x)
- politika (g) (4x)
- praktika (g) (2x)
- premiérka (premiéra) (f) (1x)
- princ (n < f) (8x)

- princezná (n < f) (4x)
- priorita (l) (1x)
- problém (g) (16x)
- proces (l) (4x)
- program (g) (1x)
- prokurátor (l) (6x)
- prokuratura (l) (6x)
- provincia (l) (1x)
- provokacija (l) (1x)
- ramazán (arab) (1x)
- realitný (kancelária) (l) (1x)
- relaxačno-rehabilitačný (l) (1x)
- relevantný (l) (1x)
- republika (f < l) (3x)
- sanitka (l) (5x)
- sanitný (l) (1x)
- senát (l) (2x)
- senátor (5x)
- sociálna sieť (l) (1x)
- šéfredaktor (f) (1x)
- technika (g) (3x)
- technológia (g) (3x)
- telefón (g) (2x)
- televízia (g + l) (1x)
- terén (l) (2x)
- text (l) (1x)
- trón (g) (3x)
- ultimátum (l) (1x)
- univerzita (l) (1x)
- vakcína (l) (6x)
- veterinárov (1x)
- vírus (l) (2x)
- vybetónovaný (f) (1x)
- zdigitalizovaný (l) (1x)

7. Usporedba rezultata analize korpusa hrvatskih i slovačkih medija

7.1. Usporedba zabavnih televizijskih emisija *In magazin* i *Chart Show*

S obzirom na to da su i emisija *In magazin* i *Chart show* zabavnog karaktera, vrijedi za početak napraviti usporedbu uporabe anglizama u tim emisijama, a zatim u informativnim dnevnicima.

Odmah na prvi pogled možemo uočiti sličnost u naslovima emisija. Obje emisije koriste angлизme pri čemu slovački *Chart Show* izravno uzima engleske riječi. Ipak, format slovačke emisije preuzet je s njemačke televizije što objašnjava razlog zbog kojeg se iskoristio upravo engleski naziv, dok kod hrvatske emisije to nije slučaj.

U obje emisije iskorištena su dva jednaka anglizma, *frontman* i *super*. Kao što je već spomenuto, premda je korištenje riječi shvatljivo zbog nedostatka istoznačnice u oba jezika, riječ *super* može se zamijeniti brojnim izrazima zbog čega bi se njezino korištenje trebalo izbjegavati i u hrvatskome i u slovačkome jeziku.

Ono što je također zanimljivo i što se može primijeniti i na hrvatski i na slovački, a na što je ukazala Petra Jesenská (2003): „mnogi anglizmi u jezik ulaze kroz jezik-posrednik poput primjerice uobičajeno korištenog izraza *ok* koji je nastao skraćivanjem grčke fraze *olá kalá* (= u redu, dobro).⁵“ Drugim riječima, iako izraz *OK* smatramo kao anglizam, on to zapravo nije, već izvor crpi iz grčkoga jezika, a spomenutu riječ pronašli smo u obje zabavne emisije.

Kada govorimo o pseudoanglicizmima, u *Chart Showu* nailazimo čak na četiri takva primjera, *sexice*, *kultovka*, *hitovka*, *multi-kulti*, dok u hrvatskom na jednu *showbiz*.

Izravnom usporedbom korištenja anglizama, možemo zaključiti da se u *Chart Showu* više poštuje jezična norma. Primjerice, *In magazinu* je normalno koristiti izraz *celebrity* dok se u *Chart Showu* prednost daje izrazu „hviezdy“, „hviezdičky“. Isto ne možemo reći za *In magazin* u kojem se govori o *celebrityjima*, *bandu* i *popularnim* izvođačima. Međutim, za razliku od *In magazina*, u *Chart Showu* čujemo engleske riječi *yes*, *crazy* i *please* ili pak cijelu rečenicu na engleskom: „*This is a song of Friends, here we go*“. Dakle, iako se u hrvatskoj emisiji *In magazin* koristi veći broj anglizama, u toj emisiji ne nailazimo na rečenice koje su u potpunosti izrečene na engleskom. U slovačkoj emisiji *Chart Show* koristi se znatno manje anglizama, ali nailazimo na nekoliko engleskih rečenica što narušava razumijevanje konteksta za osobe koje ne znaju engleski.

Gledajući u brojkama, u zabavnim emisijama iskoristilo se ukupno 229 anglizama, od čega veći broj u hrvatskoj zabavnoj emisiji, odnosno ukupno 133 anglizma. U slovačkoj emisiji *Chart Show* iskorišteno je ukupno njih 96. Kada ove brojke izrazimo u postotcima, od ukupnog broja anglizama koji se pojavljuju u analiziranim zabavnim televizijskim emisijama, 58,08% upotrebljeno je u hrvatskoj, dok 41,92% u slovačkoj emisiji.

Od 133 anglizma u emisiji *In magazin*, za 52 se mogla iskoristiti hrvatska istoznačnica, dok za 81 istoznačnica nije pronađena. Odnosno, za 39,01% anglizama mogao se upotrijebiti hrvatski izraz, dok za 60,9% to nije bilo moguće. U slovačkoj emisiji *Chart Show* upotrebljeno je ukupno 96 anglizama od kojih se za njih 56 mogla iskoristiti istoznačnica, dok za njih 40 nije. Drugim riječima, za 58,33% anglizama mogla se iskoristiti slovačka istoznačnica, dok za njih 41,67% nije. Iz ovoga možemo zaključiti da se u slovačkoj

⁵ ...mnohé anglicizmy sa do jazyka dostávajú cez sporstredkujúci jazyk ako napríklad bežne používané o.k., ktoré je abreviaciou gréckej frázy *olá kalá* (= v poriadku, dobre).

zabavnoj televizijskoj emisiji suviše upotrijebilo više anglizama u odnosu na hrvatsku emisiju jer za veći broj anglizama postoji domaći izraz.

U zabavnim emisijama upotrijebilo se ukupno 884 internacionalizma, od čega 429 u hrvatskoj, a 455 u slovačkoj emisiji. U usporedbi s brojem anglizama koji je bio veći u hrvatskoj emisiji, broj internacionalizama veći je u slovačkoj emisiji. Kada ukupno korištenje stranih riječi, anglizama i internacionalizama, zbrojimo te u postotcima predočimo udio anglizama dobivamo sljedeće: 11,95% anglizama u emisiji *In magazin* i 8,63% anglizama u emisiji *Chart Show*. Konačno, anglizmi čine 20,59% ukupnog korpusa stranih riječi u zabavnim emisijama *In magazin* i *Chart Show*.

Tablica 9: Usporedba broja anglizama i internacionalizama u zabavnim televizijskim emisijama.

	In magazin	Chart Show
anglizmi s istoznačnicama	52	56
anglizmi bez istoznačnica	81	40
internationalizmi s istoznačnicama	213	177
internationalizmi bez istoznačnica	216	278

7.2. Usporedba informativnih emisija *Dnevnik HRT-a* i *Správy RTVS*

Na početku usporedbe informativnih emisija, valja ukazati na nazive televizija koje se nalaze u naslovu emisija. Naime, u hrvatskom je to *radiotelevizija*, a u slovačkom *rozhlas a televízia*. U oba naziva nailazimo na ustaljeni anglizam *televizija*, no zanimljivo je da u je u hrvatskom jeziku preuzeta te također ustaljena riječ *radio*, dok u slovačkom postoji domaća istoznačnica *rozhlas*.

Pri analizi informativnih emisija nailazimo na nekoliko istih izraza. Jedna od njih je riječ *summit* koja se u obje emisije javlja na početku u izvještavanju o sastanku čelnika država koji se održao u Bruxellesu. Uz ovu riječ, u obje emisije nailazimo i na riječ *koncern*. Iako obje emisije izvještavaju o kraljevskom vjenčanju, novinarka emisije *Dnevnik HRT-a* spominje englesku zastavu te ju (nepotrebno) naziva njezinim imenom, *Union Jack*. U slovačkoj emisiji ona se uopće ne spominje s obzirom na to da niti nije bitna za temu. Uz to, zanimljivo je da u hrvatskom i slovačkom postoje domaći izrazi i anglizmi za iste pojmove. Primjerice, u informativnim emisijama jedna od takvih riječi je „izvoz“, odnosno „vývoz“. U oba jezika pojavljuje se anglizam *eksport*, tj. *export*. Međutim, na anglizam nailazimo u slovačkoj emisiji *Správy RTVS*, dok se u hrvatskoj emisiji koristio izraz „izvoz“.

U hrvatskoj emisiji pojavilo se nekoliko riječi koje su u potpunosti neprihvatljive na hrvatskoj državnoj televiziji poput izraza *retail*, *fee* i *resetirati*. Ove riječi preuzete su izravno iz engleskoga jezika, no za njih nema potrebe jer u hrvatskom jeziku postoje njihove inačice. U slovačkoj emisiji također nailazimo na slične okolnosti. Tako se, primjerice, pojavljuje engleska riječ *hoax* koja zapravo označava „obmanu“, zatim *penguin* umjesto kojeg se moglo iskoristiti „tučniak“, *vulkán* umjesto koje se može reći „sopka“ te *export* umjesto koje se moglo koristiti „vývoz“.

Za razliku od hrvatskoga jezika, u kojem korištenje prefiksa *agro-* nije toliko često, u slovačkom na njih nailazimo ipak učestalije pa tako primjerice nailazimo na riječi *agrodotácie* i *agrobiznis*. Vidljivo je da se prefiks *agro-* uglavnom veže uz druge međunarodne riječi, u ovom slučaju anglizme.

Gledano u brojkama, u informativnim emisijama pronađeno je ukupno 149 anglizama. U emisiji *Dnevnik HRT-a* pronađeno je više anglizama, odnosno njih ukupno 81. U slovačkoj emisiji *Správy RTVS* pronađeno je ukupno njih 68. Odnosno, od ukupnog broja anglizama pronađenih u informativnim emisijama, 54,34% pronađeno je u hrvatskoj televizijskoj informativnoj emisiji, dok ih je 45,6% pronađeno u slovačkoj.

Od 81 anglizma u emisiji *Dnevnik HRT-a*, za 44 se mogla upotrijebiti hrvatska istoznačnica, dok za 37 anglizama istoznačnica nije pronađena. Odnosno, za 54,32% riječi upotrebljenih u emisiji postoji hrvatska istoznačnica koja se mogla upotrijebiti. Od 68 anglizama u emisiji *Správy RTVS*, za 24 postoji slovačka istoznačnica, dok za 44 ne postoji. Izraženo u postotcima, za 35,29% riječi mogla se upotrijebiti slovačka inačica, dok za 64,71% nije. Za razliku od zabavnih emisija, usporedba informativnih emisija pokazuje suprotno, tj. u

hrvatskim emisijama koristio veći broj anglizama za one riječi za koje nije bilo potrebe jer postoje istoznačnice u jeziku domaćinu.

Uz anglizme, također smo napravili i analizu internacionalizama te ih usporedili s anglizmima. U informativnim emisijama ukupno se iskoristilo 1572 internacionalizma, od čega 723 u emisiji *Dnevnik HRT-a* te 849 u emisiji *Správy RTVS*. Za razliku od anglizama, broj uporabe internacionalizama bio je, kao i u zabavnim emisijama, ponovno veći u slovačkoj emisiji. Kada usporedimo ukupno korištenje stranih riječi, dakle anglizama i internacionalizama, u emisijama i izrazimo ih u postotcima, ishod je sljedeći: u emisiji *Dnevnik HRT-a* anglizmi čine samo 10,08%, dok u emisiji *Správy RTVS* samo 7,42%. Konačno, anglizmi tvore 17,5% ukupnog korpusa stranih riječi informativnih televizijskih emisija *Dnevnik HRT-a* i *Správy RTVS*.

Tablica 10: Usporedba broja anglizama i internacionalizama u informativnim televizijskim emisijama.

	Dnevnik HRT-a	Správy RTVS
anglizmi s istoznačnicama	44	24
anglizmi bez istoznačnica	37	44
internacionalizmi s istoznačnicama	395	557
internacionalizmi bez istoznačnica	328	292

7.3. Usporedba hrvatskih i slovačkih emisija

U jezičnom korpusu hrvatskih i slovačkih televizijskih emisija analizirano je ukupno 2834 riječi koje su, radi lakšeg snalaženja, podijeljene na anglizme i internacionalizme. Analizom se utvrdilo da se u svim emisijama može pronaći velik broj anglizama. U slovačkim emisijama pronađeno je ukupno 164 anglizma i 1304 internacionalizma. U hrvatskim emisijama broj anglizama je veći te on iznosi 214, dok je broj internacionalizama manji te iznosi 1152. Broj anglizama za koje postoje hrvatske istoznačnice iznosi 97, dok za njih 119 ne postoji hrvatska inačica. U slovačkim emisijama za njih 80 postoji, dok za 84 ne postoji slovačka istoznačnica. Pritom valja istaknuti da se u slučaju anglizama koji se ne mogu prevesti radi i o nazivima društvenih mreža, tvrtki i slično. Međutim, iz navedenoga vidimo da se, kada govorimo o hrvatskim emisijama, u 97 slučajeva mogao iskoristiti hrvatski izraz. U slovačkim emisijama broj je nešto manji.

Analiza je pokazala da se i u slovačkim i hrvatskim medijima anglizmi koriste u jednakom omjeru u javljanjima uživo i u unaprijed napisanim tekstovima voditelja. Međutim, korištenje engleskih riječi, za koje postoji prijevod, ipak se pojavljuje isključivo u javljanjima uživo.

Kada gledamo omjer informativnih u odnosu na zabavne emisije, vidljivo je da se u informativnim emisijama iskoristilo ukupno 149 anglizama. Od toga, za njih 68 postoji hrvatska, odnosno slovačka istoznačnica, dok za njih 81 ne postoji. Ponovno, ovdje moramo uzeti u obzir da u slučaju anglizama, za koje ne postoji prijevod u analiziranim jezicima, postoje i riječi koje su imena društvenih mreža, tvrtki i slično. U zabavnim emisijama iskoristio se ukupno 229 anglizama od čega za njih 108 postoje inačice, dok za njih 121 ne postoje. Na temelju ovih brojki, vidljivo je da se u zabavnim emisijama ipak iskoristio veći broj anglizama.

Kada broj anglizama usporedimo s internacionalizmima, stanje je drugačije. U informativnim emisijama iskorišteno je ukupno 1572 internacionalizma od čega za njih 952 postoje istoznačnice, dok za njih 620 ne postoje. U zabavnim emisijama pojavilo se manje internacionalizama, njih ukupno 884. Za 390 internacionalizama postoje hrvatske i slovačke inačice, dok za njih 494 ne postoje. Kada usporedimo anglizme s internacionalizmima, omjer je za zabavne emisije 229 anglizama naspram 884 internacionalizama. U slučaju informativnih emisija, omjer je 149 anglizma naspram 1572 internacionalizma.

Tablica 11: Usporedba broja anglizama i internacionalizama u zabavnim i informativnim emisijama.

	SLOVAČKI		HRVATSKI	
	anglizmi	internacionalizmi	anglizmi	internacionalizmi
zabavna emisija	96	455	133	429
informativna emisija	68	849	81	723
ukupno	164	1304	214	1152

Tablica 12: Usporedba broja anglizama i internacionalizama za koje postoje istoznačnice i onih za koje ne postoje istoznačnice.

	SLOVAČKI			HRVATSKI		
	zabavna emisija	informativna emisija	ukupno	zabavna emisija	informativna emisija	ukupno
anglizmi s istoznačnicama	56	24	80	52	44	96
anglizmi bez istoznačnica	40	44	84	81	37	118
internacionalizmi s istoznačnicama	177	557	734	213	395	608
internacionalizmi bez istoznačnica	278	292	570	216	328	544

8. Zaključak

Korištenje anglizama svakodnevna je pojava u gotovo svim jezicima. O tome svjedoče i istraživanja koja su predstavljena u teorijskom dijelu ovoga rada, a kojima se želi pronaći razlog zbog kojeg se u posljednje vrijeme koristi tako veliki broj anglizama. U teorijskom dijelu rada kao glavni razlog navodi se pojava globalizacije zbog koje je engleski jezik postao univerzalno sredstvo komunikacije. Stoga se, zbog veće konkurentnosti na tržištu i brže razmijene podataka, u poslovnom svijetu i medijima neki termini ne prevode te se tako neprilagođeni pojavljuju u javnosti. Engleski se također smatra jezikom mladih jer ih upravo on približava svijetu i međusobno spaja. S obzirom na to da je engleski jezik danas sredstvo međukulturalne komunikacije, možemo zaključiti da upravo on danas ima status *lingua franca* jezika, koji je prije imao latinski jezik.

U hrvatskom i slovačkom jezikoslovlju postoje suprotna stajališta prema anglizmima. Jedan dio jezikoslovaca prihvaća korištenje engleskih riječi čak i u slučajevima kada postoji domaći izraz. Kao glavni razlog navode obogaćivanje jezika, ali također engleski izrazi daju predmetu govora međunarodnu crtu te se u nekim slučajevima engleski smatra i jezikom prestiža. S druge strane, svjedočimo drugoj krajnosti, jezičnim puristima, koji se opiru uvođenju engleskih izraza čak i u slučaju kada za njih ne postoji odgovarajući termin u jeziku. Kao glavni razlog opiranja navode očuvanje standardnoga jezika te borbu protiv uvođenja drugih jezika u jezik domaćin jer se na taj način nekritički prihvaća sve što je strano. Međutim, i hrvatski i slovački lingvisti slažu se da bi se prečesto korištenje, ili korištenje engleskih termina u slučajevima kada u jeziku postoji domaći termin, svakako trebalo izbjegavati. Odnosno, kao što Matej Považaj (2009) naglašava, opravdano je uzimati one riječi i izraze koji su nam objektivno uistinu nužni jer za njih ne postoji odgovarajući izraz.

Na temelju analize korpusa možemo zaključiti da se anglizmi upotrebljavaju i u hrvatskim i u slovačkim javnim medijima. Iz analiziranoga korpusa pokazalo se da hrvatski mediji s ukupno 214 korištenih anglizama upotrebljavaju anglizme više od slovačkih medija koji su upotrijebili ukupno 164 anglizma.

Kada uspoređujemo odnos anglizama za koje postoje istoznačnice i onih za koje ne postoje, u hrvatskom korpusu za njih ukupno 96 mogla se upotrijebiti hrvatska istoznačnica, dok za 118 nije. U slovačkim medijima istoznačnica se mogla iskoristiti za ukupno 80 anglizama, dok za 84 nije pronađena odgovarajuća inačica. Gledajući u postotcima, za

48,78% anglizama hrvatskog korpusa moglo se upotrijebiti istoznačnicu, dok se u slučaju slovačkog korpusa moglo upotrijebiti za njih 44,86%. Dakle, u hrvatskom se korpusu u većem broju slučaja mogla iskoristiti istoznačnica što znači da se u hrvatskim medijima prednost davala anglizmima.

Usporedbom korpusa zabavnih emisija dolazimo do zaključka da je u hrvatskoj televizijskoj emisiji *In magazin* iskorišteno ukupno 133 anglizma, za razliku od slovačkoga *Chart Showa* u kojem se iskoristilo njih 96. Za 52 anglizma u emisiji *In magazin* postoje istoznačnice, dok za 81 ne postoje. U emisiji *Chart Show* 56 anglizama ima istoznačnice, dok njih 40 nema. Kada ove brojke pretvorimo u postotke stanje je sljedeće: za 39,1% anglizama u emisiji *In magazin* mogla se upotrijebiti hrvatska inačica, dok se u slovačkoj emisiji *Chart Show* moglo upotrijebiti za 58,33%. Dakle, u slovačkoj se zabavnoj emisiji mogao upotrijebiti veći broj istoznačnica u odnosu na hrvatsku zabavnu emisiju.

Analizom korpusa informativnih emisija vidljivo je da se u hrvatskoj informativnoj emisiji *Dnevnik HRT-a* iskoristio ukupno 81 anglizam, što je više u odnosu na *Správy RTVS* gdje je upotrebljeno ukupno njih 68. U hrvatskoj emisiji umjesto anglizma mogle su se iskoristiti 44 istoznačnice, dok u slovačkoj njih 24. Kada ove brojeve izrazimo u postotcima, dolazimo do zaključka da se za njih 57,14% u emisiji *Dnevnik HRT-a* mogla iskoristiti istoznačnica, dok se u *Správy RTVS* moglo iskoristiti njih 35,29%. Dakle, u hrvatskoj se emisiji za veći broj riječi mogla iskoristiti hrvatska inačica.

Prilikom analiziranja anglizama izdvajale su se i riječi stranoga podrijetla koje nisu proizašle iz engleskoga te je za njih korišten naziv internacionalizmi. Analizom se pokazalo da često riječi za koje smatramo da potječu iz engleskoga zapravo dolaze iz latinskoga ili grčkoga jezika. Stoga su u radu uz tablice i liste anglizama, prikazani internacionalizmi koji podrijetlo vuku iz latinskoga, grčkoga, njemačkoga, nizozemskoga, francuskoga, talijanskoga, germanskoga, španjolskoga, arapskoga i perzijskoga. U obzir nisu uzete riječi čije podrijetlo dolazi iz staroslavenskoga jezika.

Analiza je pokazala da se u hrvatskim emisijama ukupno iskoristilo 1152 internacionalizma od čega se za njih 608 moglo iskoristiti istoznačnice, dok ih je 544 bez istoznačnica. U slovačkim emisijama iskorišteno je ukupno 1304 internacionalizma od čega za njih 738 postoje slovačke istoznačnice, a za njih 570 nisu pronađene inačice. Dakle, vidljivo je da se u slovačkim emisijama iskoristilo više internacionalizama. Ako ove brojke prikažemo u postotcima, u hrvatskim emisijama se za 52,43% internacionalizama mogla

upotrijebiti hrvatska istoznačnica, dok se u slovačkim emisijama to moglo učiniti u 56,56%. Iz ovoga zaključujemo da se u slovačkim emisijama veći broj riječi mogao zamijeniti odgovarajućim inačicama.

Na temelju detaljne analize korpusa potvrđuje se tendencija k većoj sklonosti uporabi domaćih izraza ispred anglizama u slovačkim emisijama. Od ukupno 378 anglizama, koliko ih je upotrebljeno u svim emisijama, 56,61% ih je u hrvatskim emisijama, dok je 43,39% u slovačkim. Nasuprot tome, kada govorimo o internacionalizmima, u hrvatskom korpusu nalazimo nešto manji broj. Od ukupno 2456 internacionalizama, koliko ih je pronađeno u sve četiri analizirane emisije, 46,91% pronalazimo u hrvatskom korpusu, dok u slovačkom njih 53,09%. Također, analizom se pokazalo da je od ukupno 2834 stranih riječi korištenih u sve četiri emisije, njih 378 anglizama što čini 13,34% ukupnoga korpusa stranih riječi.

Konačno, možemo zaključiti da se u analiziranom sadržaju više anglizama koristilo u hrvatskim emisijama, dok se veći broj internacionalizama koristio u slovačkim emisijama. Kada u obzir uzmemo anglizme i internacionalizme za koje postoje hrvatske i slovačke istoznačnice, ponovno dobivamo jednako. Odnosno, iako je za velik broj anglizama u hrvatskim emisijama postojala hrvatska inačica izraza, prednost se ipak dala anglizmu. Isto vrijedi u slovačkim emisijama u slučaju internacionalizama. Iz svega navedenoga vidljivo je da se broj anglizama (kao i internacionalizama) u medijima može smanjiti jer u mnogo slučajeva, ovisno o kontekstu, postoje izrazi ili istoznačnice koje se mogu iskoristiti umjesto strane riječi, a da se pritom kontekst ne mijenja te da gledatelji razumiju sadržaj o kojem se govori.

Radom se pokazalo da je i u hrvatskim i slovačkim medijima potrebna veća briga o jeziku kako bi se izbjeglo nepotrebno korištenje izraza za koje postoje istoznačnice te kako se time ne bi narušilo razumijevanje sadržaja.

9. Literatura

1. Barić, E. i sur. (1999). *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
2. Brdar, I. (2010). Engleske riječi u jeziku hrvatskih medija. *Lahor*, 2, 10. 217 – 232.
3. Dolník, J. (2003). O novejši slovenskej morfológii. U: *Tradícia a perspektívy gramatického výskumu na Slovensku*. Bratislava: Veda. 32 – 37.
4. Drljača Margić, B. (2011). Lexički paralelizam: Je li opravdano govoriti o nepotrebnim posuđenicama. (engleskoga podrijetla)?, *Fluminensia*, 23, 1, 53 – 66.
5. Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira*. Zagreb: Školska knjiga.
6. Filipović, R. (1990). *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo-razvoj-značenje*. JAZU. Zagreb: Školska knjiga.
7. Frančić, A. i sur. (2005). *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
8. Grčević, M. (2012). Usvajanje anglizama hardware i software u slavenskim jezicima. U: Turk, M. (ur.). *Peti hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa održanoga u Rijeci od 7. do 10. rujna 2010.* Rijeka. 115 – 126.
9. Hoffer, B. (2002). Language Borrowing and Language Diffusion; U: *Intercultural Communication Studies XI*:4; San Antonio: Trinity University.
10. Horecký, J. (1982). *Spoločnosť a jazyk*. Bratislava: Veda.
11. Hudeček, L., Mihaljević, M. (2015). Anglizmi na stand-byu. *Hrvatski jezik*, 2, 2. 1 – 10.
12. Hudeček, L., Mihaljević, M. (2009). Prikaz Stvarnost jezika, moć medija i uloga jezikoslovca; U: *Jezik medija*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
13. Jenkins, J. (2007). *English as a lingua franca: Attitude and Identity*. Oxford: Oxford University Press.
14. Jesenská, P. (2014). Dominancia anglicizmov – reálny stav alebo mýtus? U: *Teória a prax prípravy budúcich translatológov a učiteľov anglického jazyka: zborník z II. medzinárodnej elektronickej konferencie*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum. 137 – 144.
15. Jesenská, P. (2003). Slovenčina pod pal'bou Anglicizmov. U: *Zborník mladých filológov UMB III*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum. 8 – 15.

16. Labaš, D. i Mihovilović, M. (2011). Masovni mediji i semiotika popularne kulture. *Kroatologija*, 2, 1. 95 – 122.
17. Mihaljević, M. (2003). *Kako se na hrvatskome kaže WWW?*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
18. Mihaljević, M. (1998). *Terminološki priručnik*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
19. Mistrík, J. i sur. (1993). *Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Obzor.
20. Muhvić-Dimanovski, V. (2005). *Neologizmi. Problemi teorije i primjene*. Zagreb: FF-press.
21. Nikolić-Hoyt, A. (2005). Hrvatski u dodiru s engleskim jezikom. Lelija Sočanac, Orsolya Žagar-Szentesi, Dragica Dragiević, Ljuba Dabo-Denegri, Antica Menac, Anja Nikolić-Hoyt. U: *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima: prilagodba posuđenica*. str. 179 – 205. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
22. Ološtiak i sur. (2006). *Slovník anglických vlastných mien v slovenčine pre prekladateľov, redaktorov, jazykových korektorov, študentov*. Bratislava: Kniha-Spoločník.
23. Oravcová, A. (1994). O anglických slovách v dennej tlači. U: *Kultúra slova*, roč. 28, č. 5, s. 268 – 274.
24. Považaj, M. (2009). *Jazyková kultúra na začiatku tretieho tisícročia : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 9. - 10. septembra 2004 v Bratislave*. Bratislava: Veda.
25. Runjić-Stoilova, A., Pandža, A. (2010). Prilagodba anglizama u govoru na hrvatskim televizijama; U: *Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, Vol.35 No.1; Split: Filozofski fakultet. 229 – 240.
26. Silić, J. (2006). *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Zagreb: Disput.
27. Starčević, A. (2006). Imenice kao atributi – nove strukture u hrvatskom jeziku. U: Granić, J. (ur.): *Jezik i mediji – jedan jezik: više svjetova*. 645 – 656. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
28. Šimková, M. (1999). Pohyby v slovenskej lexike v 90.rokoch. U: *Internacionalizácia v súčasných slovanských jazykoch: za a proti*. Bratislava: Veda. 116 – 136.
29. Tošović, B. (1988). *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svjetlost.
30. Turk, M., Opašić, M. (2008). Linguistic Borrowing and Purism in the Croatian Language; In: *Suvremena lingvistika*, 34, 1(65); 73 – 88.
31. KSSJ 3: (1997). *Krátky slovník slovenského jazyka*, 3. Doruľa, J., Kačala, J., Marsinová, M., Masár, I., Michalus, Š., Peciar, Š., Pisárčiková, M., Považaj, M.,

Slivková, V., Smiešková, E., Tibenská, E., Urbančok, M./ Kačala, J. i Pisárčiková, M.
(ur.). Bratislava: Veda.

Internetski izvori:

1. Hrvatski jezični portal: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (zadnji pristup 2.9.2018.)
2. Slovník.sk: <https://slovník.azet.sk/> (zadnji pristup 2.9.2018.)
3. Korpus.sk: <http://slovníky.korpus.sk/> (zadnji pristup 2.9.2018.)